

UiT Norges arktiske universitet

Fakultet for biologi, fiskeri og økonomi

Norges fiskerihøgskole

Bærekraftig forvaltning av turistfiske

En studie av hvordan forvaltningen av turistfiske kan bli mer bærekraftig, med fokusområde på øya Senja

Thea Elvine Hegrand

Masteroppgave i fiskeri- og havbruksvitenskap. FSK-3960 (60 stp) – desember 2020

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på studietiden min som mastergradsstudent i fiskeri- og havbruksvitenskap ved Universitetet i Tromsø. Helt siden jeg var i praksis hos Fiskeridirektoratet på bachelornivå, hvor jeg fikk komme med egne forslag til høringsbrevet om lovendring av turistfiske, har jeg visst at jeg skulle skrive masteroppgave om turistfiske. Denne oppgaven har også gitt meg mulighet til å gjøre et større selvstendig forskningsarbeid, noe som har vært utfordrende, lærerikt og ikke minst interessant. Kunnskapen jeg har tilegnet meg gjennom arbeid med oppgaven er noe jeg kommer til å dra nytte av og ta med meg i fremtiden.

Jeg vil rette en stor takk til veilederen min, Bjørn-Petter Finstad med gode veiledninger, spennende diskusjoner og konstruktive tilbakemeldinger underveis. Praten og diskusjonene med deg har ofte ført til at vi har snakket oss bort i fra tema, noe jeg heller ikke ville vært foruten. Jeg må også takke alle informantene som har stilt opp og bidratt til masterprosjektet. Uten dem hadde ikke oppgaven latt seg gjennomføre.

Tusen takk til familie og venner for støtten og motivasjonen jeg har fått i årene som student. Uten deres hjelp og gode ord, hadde ikke studietiden vært det samme. Jeg må også rette en stor takk til min storebror for at du i det hele tatt har orket å korrekturlese og hjelpe meg med masteroppgaven.

Til slutt må jeg også takke min kjæreste, Dag-Martin. Tusen takk for at du er du og har støttet og motivert meg til å få masteroppgaven ferdig.

Tromsø, desember 2020

Thea Elvine Hegrand

Sammendrag

Turistfiske er en næring som har vokst i rekordfart de siste 15-20 årene og som har utviklet seg til å bli en etablert næring mange steder langs kysten. Dette har ført til at verken myndighetene eller næringsaktører har klart å holde følge med forvaltningsutfordringene knyttet til turistfiske. Dette er også en næring som er vanskelig å forvalte, siden den faller mellom to stoler, både reiseliv og fiskeri. Det er heller ikke en næring som er lett å kontrollere og regelverket skal heller ikke være for strengt da det inngår som en del av fritidsfiske. Det er dermed flere utfordringer å ta tak i. Det finnes lite kunnskap om hvor mye denne næringen beskatter av de villevende marine ressursene i havet og hvor mye bestandene blir påvirket av uttaket som turistene fisker. Formålet med denne oppgaven er å finne ut av hva som skal til for å få en mer bærekraftig forvaltning av turistfiskerier med fokusområdet på Senja.

For å svare på problemstillingene har oppgaven benyttet eksisterende teori knyttet til bærekraft, forvaltning, sertifisering, hvordan turistfiske er organisert, samt kysttorsk som sårbar art. Det er også blitt benyttet kvalitativ forskningsmetode med semistrukturerte dybdeintervju av fire ulike bedrifter og fire ulike forvaltningsorgan, som datainnsamlingsmetode.

Studien viser at turistfiskerier har ulike problemer knyttet til et manglende system med kontroll på uttaket av fisk og det er lite kunnskap knyttet til næringen. Det er også rykteutfordringer for næringen med et dårlig omdømme skapt gjennom media. Studien viser også at hovedfokuset for å få forvaltningen mer bærekraftig må først og fremst dreie seg om å få en bedre oversikt over hvor mye turistene faktisk fisker og hvordan dette påvirker de lokale bestandene. Videre diskuteres det om hvordan en sertifiseringsordning kan bidra til å få forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig, hvor styrker og svakheter knyttet til innføring av en slik ordning vil bli sett på. Det vil også bli diskutert andre løsninger for å få forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Tema og problemstilling.....	2
1.2	Bakgrunn	3
1.3	Avgrensninger	7
1.4	Oppgavens oppbygging	7
2	Teoretisk rammeverk.....	8
2.1	Bærekraft	8
2.2	Forvaltning.....	9
2.2.1	Styring i fiskeriforvaltningen	10
2.2.2	Fiskeriforvaltningsmodell	12
2.2.3	Fiskeriforvaltning	13
2.3	Sertifisering	15
2.3.1	Marine Steward Council (MSC) og Acuaculture Stewardship Council (ASC) sertifisering.....	16
2.3.2	Marin Trust-standarden	17
2.3.3	Smilefjesordningen.....	18
2.3.4	Green Key sertifisering	18
2.4	Kysttorsk (Gadus Morhua)	18
2.5	Forvaltningskjede	19
2.6	Organisering av turistfiskerier.....	20
3	Metode.....	21
3.1	Kvalitativ metode	22
3.2	Intervju.....	23
3.3	Utvalg, Informanter	23
3.4	Gjennomføring av intervju	24
3.5	Dokumentanalyse	25

3.6	Gjennomføring av dokumentanalyse.....	27
3.7	Begrensninger for oppgaven.....	27
3.8	Evaluering av kvalitativ forskning	27
3.8.1	Relabilitet	28
3.8.2	Validitet.....	29
3.8.3	Etterprøvbarehet.....	29
3.8.4	Generalisering	30
4	Resultat.....	31
4.1	Bedrifter.....	31
4.2	NHO Reiseliv	34
4.3	Senja Kommune	36
4.4	Fiskeridirektoratet.....	38
4.5	Nærings- og fiskeridepartementet	40
5	Diskusjon.....	43
5.1	Problemer knyttet til turistfiskeriering	43
5.2	Styrker og svakheter med dagens regelverk	45
5.3	Konsekvenser av den nye lovendringen for turistfiskeriering.....	46
5.4	Styrker og svakheter med den nye lovendringen.....	47
5.5	Hva skal til for å gjøre forvaltningen mer bærekraftig?	48
5.6	Kystorsk (Gadus morhua).....	52
5.7	Hvordan kan en sertifisering gjøre forvaltningen mer bærekraftig?	52
5.8	Styrker og svakheter med en sertifisering	53
5.9	Forslag til hva en sertifisering bør inneholde for turistfiskeriering.....	55
5.10	Andre løsninger for å få til en mer bærekraftig forvaltning av turistfiske.....	56
5.11	Styrker og svakheter med fiskekort	56
6	Avslutning	57
	Referanseliste	61

Vedlegg 1 <i>Turistfiskebedrifter</i>	65
Vedlegg 2 <i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>	66
Vedlegg 3 <i>Fiskeridirektoratet</i>	67
Vedlegg 4 <i>Senja Kommune</i>	68
Vedlegg 5 <i>NHO reiseliv</i>	69

Figurliste

Figur 1: Fiskeriforvaltningsmodell (Johnsen 2013)	12
Figur 2: Forvaltningskjede i forvaltningen av turistfiske.....	20
Figur 3: oversikt over organisert og uorganisert turistfiske (Regjeringen 2011).....	21

1 Innledning

Turistfiske er en næring som har vokst i rekordfart de siste 15-20 årene og som har utviklet seg til å bli en etablert næring mange steder langs kysten. Noe som har ført til at verken myndighetene eller næringsaktørene har klart å holde følge med forvaltningsutfordringene knyttet til turistfiske (Regjeringen 2011 (a)). Overskrifter som “Vil ha slutt på ulovlig fisketurisme”, “Turistfiske kan true kysttorsken” og “Vil ha slutt på at turister kan ta med seg gratis fisk over grensa” er tre av mange¹ overskrifter hentet fra NRK sine nettsider om man søker på turistfiske. Disse overskriftene symboliserer også litt av problematikken knyttet til turistfiskerier.

Alle som høster av Norge sine felles ressurser, har et medansvar for at uttaket foregår på en bærekraftig måte. Det er også hovedmålet i norsk fiskeripolitikk. Et bærekraftig uttak av de villlevende marine ressurser vil være en avgjørende forutsetning for varig lønnsomhet i all næringsvirksomhet som baserer seg på høstingen av slike ressurser (Regjeringen 2011(a)). Dette er også grunnen for at ervervsmessig fiske og fangst har en omfattende regulering fra myndighetenes side. Alle de kommersielt viktige fiskeriene er kvoteregulert i medhold av havressursloven, ofte på fartøynivå, noe som bidrar til at uttaket kan tilpasses ressursgrunnlaget. Dette legger også til rette for framtidig kartlegging av bestandene og at kontrollene på uttaket skjer i samsvar med fastsatte kvoter og annet regelverk. Det blir også regulert hvem som kan delta i ervervsmessig fiske og fangst gjennom deltakerloven (Regjeringen 2011(a)). Som for annen næring som baserer seg på ressursene i havet, er turistfiskebedriftene avhengige av at ressursene blir tatt vare på. Det er ikke hensiktsmessig eller mulig å drive turistfiskebedrift, dersom det ikke er fisk i havet. Samtidig er det i næringens egeninteresse at fisketurismen er bærekraftig. Turistfiske har positive ringvirkninger i en rekke samfunn langs kysten, i form av direkte verdiskapning, arbeidsplasser og annen aktivitet. Men turistfiskerne legger også økt press på fiskebestandene. Skal turistfiskerier være levedyktig over tid og også fortsette å vokse, er den avhengig av at fisket skjer på en bærekraftig måte. Men i dag er ikke næringen regulert slik at man har nok kunnskap over hvor stort ressursuttaket er, slik man har i den tradisjonelle fiske- og fangstnæringen (Regjeringen 2011(a)).

---

¹ Overskriftene er hentet fra [NRK.no - søk etter "turistfiske"](https://www.nrk.no/søk-etter-turistfiske) (Hentet: 15. desember 2020)

Siden dette er en næring som faller mellom to stoler, både reiseliv og fiskeri, er det en næring som er vanskelig å forvalte. Det er heller ikke lett å kontrollere næringen med dagens forvaltning. Regelverket skal ikke være for strengt da det inngår som en del av fritidsfiske og det skal være lett for de som driver turistfiskebedriftene å holde oversikt over at turistene følger regelverket og at bedriftene klarer å rapportere fangsten til turistene. Det skal også være lett for turistfiskevirksomhetene å tilby fiske for turistene.

1.1 Tema og problemstilling

Formålet med denne oppgaven er å finne ut av hva som skal til for å få til en mer bærekraftig forvaltning av turistfiskerier. Turistfiske har vokst i rekordfart de siste årene, men forvaltningen av denne næringen har ikke klart å holde tritt med veksten. Det er flere utfordringer å ta tak i. Det er lite kunnskap om hvor mye denne næringen beskatter av de villlevende marine ressursene i havet og hvor mye de ulike bestandene blir påvirket av uttaket som turistene fisker. For å kunne ha en bærekraftig forvaltning av turistfiskerier er man nødt til å vite hvor mye som fiskes av turistene, hvor mye uttaket av fisk som påvirker reproduksjonsevnen til bestandene, da spesielt de sårbare artene og hvilke tiltak som kan gjøres for å oppnå en mer bærekraftig forvaltning.

Problemstillingene som skal besvares gjennom denne masteroppgaven er dermed:

- *Hvilke problemer er knyttet til turistfiskerier, og hva er styrken og svakhetene med dagens regelverk?*
- *Hva skal til for å gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig?*
- *Hvordan kan en sertifiseringsordning bidra til å få forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig?*

1.2 Bakgrunn

I dette avsnittet vil bakgrunnen for hvordan forvaltningen av turistfiske har vokst frem, bli presentert. Dette er for å få en forståelse for hvorfor vi har dagens regelverk for turistfiskerieringen.

Turistfiske inngår under rekreasjonsfiske, hvilket består av både fritidsfiske i Norge og turistfiske. En fritidsfisker blir beskrevet som en med lovlig opphold i Norge som bor i egen hytte eller hjemme når hun eller han fisker. Man kan derfor karakterisere en turistfisker som en fritidsfisker som reiser hjemmefra og overnatter (Antonsen et al 2016). Tradisjonelt har ikke rekreasjonsfiske vært underlagt reguleringer på samme måte som de kommersielle fiskeriene. Fritidsfiske anses som en del av allemannsretten, og som grunnlag for rekreasjon og matauk er det en viktig del av kystkulturen i Norge. Turistfiske er en del av det norske kvotesystemet og inngår som en del av den norske totalkvoten avsatt til rekreasjonsfiske. I 2018 var det satt av 7000 tonn torsk, 2000 tonn sei og 300 tonn hyse til rekreasjonsfiske som innebærer fritids og turistfiske og til ungdomsfiskeordningen (Gabrielsen og Vikanes 2017). Til sammenligning var det i kommersielt fiske for Norge satt av 356 418 tonn torsk, 156 950 tonn sei og 99 230 tonn hyse i 2018 (Regjeringen 2017).

I de senere år har det kommet flere indikasjoner, om at fritidsfiske kan føre til overfiske og at fritidsfiske med turistfiske inkludert, i sum kan lande mer av enkelte bestander enn det den kommersielle sektoren gjør (Antonsen et al 2016). Regelverket for norske fritidsfiskere og for utenlandske turistfiskere har som følger av dette blitt endret. Rekreasjonsfiske er ikke kvoteregulert, selv om det er satt av kvote for rekreasjonsfiske, og adgangsbegrensningene i deltakerloven kommer ikke til anvendelse. Det er heller ingen obligatorisk registreringsordning for rekreasjonsfiskerne. Rekreasjonsfisket i sjø er ikke avgiftsbelagt, verken gjennom avgiftsbetaling eller fiskekort. Det er likevel enkelte begrensninger i rekreasjonsfisket, blant annet knyttet til redskapsbruk, fiskerens nasjonalitet og bosted. Bare de som har norsk nasjonalitet eller bosted kan omsette fangsten, hvor all førstehåndsomsetning må skje gjennom et godkjent fiskesalgslag (Regjeringen 2011(a)).

Selv om turistfiskerieringen har blitt mer regulert enn tidligere, er ikke forvaltningen tilstrekkelig nok regulert. De første turistfiskerne i Norge ansees å være engelske lordar, som kom til Norge for å fiske etter laks på 1800-tallet. Allemannsretten gjaldt fritidsfiske, men for det kommersielle fisket var det annerledes. På 1800-tallet begynte staten å regulere yrkesfisket og de første lovene som trådte i kraft var i stor grad områdebaserte.

Saltvannsfiskeriloven ble vedtatt i 1955 og etter hvert avløst av saltvannsfiskeloven. Fritidsfiske var over lang tid helt fritt (Høydal 2020).

På 1960-tallet var Lofoten først ute med turistfiske i sjø som reiselivskonsept, med sine særegne rorbuer. Fra midten av 90-tallet ledet Innovasjon Norge en spesialmarkedsføringskampanje som iverksatte flere tiltak for å markedsføre Norge som reisemål for turistfiskere, og det var flere bedrifter som etablerte seg med tilbud om fiskemuligheter i sjøen i denne perioden. Man kan dermed si at sjøbasert turistfiske slik som vi kjenner det i dag, har eksistert siden 1990-tallet. I 1990 kom også kvotesystemet for kystflåten, yrkesfisket ble dermed enda mer regulert, samtidig som turistfiskerieringen vokste frem. Sett i historisk sammenheng er dermed turistfiskerieringen en relativt ny næring (Høydal 2020). Turistfiskerieringen konkurrerer med kystfiske, som er en mange hundre år gammel næring, om de samme bestandene.

I 1997 ble det innført en begrensning på redskapsbruken for fiskere som ikke var oppført i registeret for yrkesfiskere, selv om fisket i sjø ennå var relativt fritt for fritidsfiskerne. I 2003 ble det opprettet et utvalg for å utrede forslag til en ny lov om saltvannsfiske. Her skulle utvalget vurdere å utvide lovens virkeområde, og at revisjonen ville innebære at saltvannsfiskeloven av 1983 ble endret til en ny lov med arbeidstittelen "havressursloven". I 2008 ble havressursloven vedtatt, og det er denne loven som oppstiller spesifikke bestemmelser om turistfiske. Forskrift om utførselskvote ved sportsfiske ble vedtatt i 2006 og går ut på at det er forbudt å føre ut mer enn en viss gitt mengde fisk ut av landet. Dette er særlig aktuelt for turistfiske, siden de tilreisende turistene ofte ønsker å ta med seg fisk tilbake til sitt hjemland (Høydal 2020). Dette er imidlertid ikke en ideell måte å forvalte turistfiske på. Fordi det blir gitt en spesifikk mengde med fisk de kan ta med seg ut av landet, er det en fare for at turistene bare vil ta med seg den fineste og største delen av fisken, og kaste resten.

Nærings- og handelsdepartementet presenterte i 2007 regjeringen sin reiselivsstrategi "Verdifulle opplevelser – Nasjonal strategi for reiselivsnæringen". En av grunnene til denne strategien var den økende veksten av turister som besøkte Norge. Departementet uttrykte i strategien et ønske om å iverksette undersøkelser av turistfiskets omfang og effekter, på bakgrunn av ressursituasjonen og verdiskapningen (Høydal 2020). Dette ville gi en ny og helhetlig vurdering av rammebetingelsene for turistfisket. En annen grunn til at en ønsket å satse på reiselivsnæringen langs kysten, var at effektiviseringen i fiskerieringen gjorde at det var behov for økt sysselsetting i kystområdene på et annet vis. Departementet i samarbeid

med fiskesalgslagene ønsket på bakgrunn av dette å utarbeide en ordning hvor besøkende som fisker fra registrerte fiskefartøy kunne få lov å ta med seg denne fangsten ut av landet i tillegg til den ordinære utførselskvoten. Fangsten som den besøkende tok med seg måtte dermed avregnes mot fartøyets kvote, ved at fiskeren sender original sluttседdel til salgslaget og blir avregnet av fartøyets kvote (Høydal 2020: Regjeringen 2011(a)).

Fiskeri- og kystdepartementet presenterte i 2008 sin strategi for kystbasert reiseliv for årene 2008-2011. Departementet ønsket med denne strategien å få et bedre samarbeid mellom reiselivssektoren og fiskerinæringen. Målet med å tilrettelegge for at turister skal få fiske fra fiskebåt sammen med en fisker, ble videreført fra reiselivsstrategisen fra 2007. I 2009 besluttet Fiskeri- og kystdepartementet, på bakgrunn av den kraftige veksten i næringen, å nedsette en arbeidsgruppe som skulle utrede hvilke tiltak man kunne gjøre for å regulere turistfiskerier. Resultatet kom i 2011, en rapport kalt *“Turistfiske i sjø - Vurdering av mulige forvaltningstiltak overfor næringsvirksomhet basert på turistfiske i sjø”*. I denne rapporten ble det gjort en rekke undersøkelser for å kartlegge omfanget av turistfiske i Norge (Regjeringen 2011(a)). Det ble kartlagt 939 bedrifter som tilbudte fiske i sjø, hvorav 70% av disse bedriftene var etablert på 90-tallet (Regjeringen 2011(a)).

Etter at rapporten ble lansert, ble den sendt på høring og departementet mottok over 30 høringssvar. Forslagene i rapporten skapte debatt og prosessen med videre regulering ble satt på vent i mange år. Grunnen til dette var at flere av høringsinstansene var kritiske til en for streng regulering av turistfiskerier, samtidig som de var positive til de mest sentrale forslagene som omhandlet registrering av turistfiskebedrifter og rapportering av fangst (Høydal 2020). Det ble utarbeidet et høringsnotat i 2016 med bakgrunn av forslagene i rapporten om turistfiske i sjø og innspillene i høringsrunden med endringer i havressurslova § 22 og ny forskrift om turistfiskevirksomheter. Det gamle regelverket fra 2016 sa at for utenlandske statsborgere som ikke er bosatt i Norge er adgangen til å drive sports- og rekreasjonsfiske i Norge regulert ved en redskapsbegrensning. Det er ikke tillatt å benytte annet enn håndholdt fiskeredskap og det er ikke tillatt å omsette fangsten. Det er tillatt å utføre 15 kg fisk, i tillegg til en trofefisk. I tillegg kan yrkesfiskere ta med turister ut for å fiske innenfor sin ordinære kvote, og turistene kan i slike tilfeller ta med seg fisk over begrensningen på 15 kg (Regjeringen 2011(a)). Dette krever dokumentasjon i form av fremvisning av sluttседdel. To nye forskrifter trådte i kraft fra januar 2018 og er den loven som gjelder per dags dato.

I dag blir turistfiske næringen regulert slik at alle turistfiskebedrifter som oppfyller bestemte kriterier må registrere seg i Fiskeridirektoratets register over turistfiskebedrifter. Er man registrert i merverdiavgiftsregisteret, har en inntekt basert på turistfiske i sjø på minst 50000 kroner per kalenderår og disponerer minst ett fartøy for utleie til turistfiskere eller har et fartøy som tar turister med på fiske, må man sende inn søknad til Fiskeridirektoratet for å få registrert sin bedrift som en turistfiskebedrift. Man kan også registrere seg frivillig hvis bedriften leier ut minst en båt og har omsetning fra turistfiske, men som står utenfor merverdiavgiftsregisteret. Bedriften må være registrert i Brønnøysundregisteret og ha et organisasjonsnummer (Fiskeridirektoratet 2020(c)).

Alle registrerte bedrifter er pliktige til å rapportere fangstene turistene fisker til Fiskeridirektoratet minst en gang per måned. De er også pliktige til å informere turistene om regelverket for sports- og rekreasjonsfiske, inkludert utførselskvote og omsetningsregler. Bedriftene må rapportere følgende til Fiskeridirektoratet: antall fisk tatt opp og beholdt, antall turer turistene har hatt og dersom turistene har sluppet ut fisken igjen. De er i tillegg pliktige til å rapportere de turene hvor de ikke fikk fisk. Bedriftene er kun rapporteringspliktige på følgende arter: torsk, sei, steinbit, kveite og uer. Når turistene er i Norge er det kun tillatt å benytte seg av håndholdt fiskeredskap, hvilket innebærer at det er forbudt å fiske med teiner, garn, ruser, liner og lignende. Turistene har heller ikke lov til å selge fangsten og de må ikke beholde fisk under minstemål. Får de fisk under minstemål, må fisken slippes ut igjen hvis det er forsvarlig. Minstemål gjelder for torsk både sør og nord for 62°N. Fisker man nord for 62°N skal torsken være over 44 cm og fisker man sør for 62°N skal torsken være over 42 cm. For kveite er minstemålet 80 cm og for uer er minstemålet 32 cm (Fiskeridirektoratet 2018(a)). Det er også innført en utførselskvote hvor turister som fisker gjennom en registrert turistfiskebedrift kan ta med seg 20 kg filet. Her må turistene ha dokumentasjon på at de har fisket i regi av en registrert turistfiskebedrift når de tar med seg fisk ut av landet. De som ikke fisker gjennom en registrert turistfiskebedrift, kan ta med seg inntil 10 kilo filet ut av landet og det er også satt en avgrensning på at det må gå minst 7 dager før man igjen kan ta med seg fisk ut av landet (Fiskeridirektoratet 2018(b)).

En endring av regelverket fra 2018 ble sendt ut på høring i 2020 og fra og med 1. januar 2021 gjelder et nytt regelverk for turistfiske. Følgende endringer har tilsynelatende størst betydning for turistfiske. For det første vil det kun være tillatt å ta med seg fisk ut av Norge dersom man har fisket og oppholdt seg på en registrert turistfiskebedrift. For det andre senkes utførselskvoten fra 20 kilo til 18 kilo filet, og man kan maksimalt føre fisk ut av landet to

ganger i året per person. For det tredje endres også reglene for fangstrapportering, herunder er turistfiskevirksomhetene nødt til å tydeliggjøre sin informasjonsplikt ovenfor turistene ved å informere de om reglene knyttet til fangstrapportering. Videre skal det innføres krav om digital fangstrapportering innen utgangen av 2021. Det vil også bli lagt opp til en strengere praktisering av regelverket og det vil bli gitt strengere reaksjoner dersom regelverket brytes, som for eksempel strengere straff for de som bryter de nye reglene eller sletting fra turistfiskeregisteret (Regjeringen 2020(b)).

1.3 Avgrensninger

Per dags dato er det registrert 1232 turistfiskebedrifter i Norge, hvor 190 av disse bedriftene ligger i Troms og Finnmark. I Senja kommune er det registrert ca. 20 bedrifter (Fiskeridirektoratet 2020(a)). Oppgaven avgrensner seg geografisk til turistfiskerier på øya Senja. Dette er på grunn av antallet bedrifter som eksisterer i Troms og Finnmark og antallet turistfiskebedrifter som er registrert i Senja kommune. Og at øya Senja har ulike aktører med ulike interesser både i og utenfor kystsonen. Det er også på grunn av at det ligger flere store turistfiskeaktører på Senja som er lokalisert relativt nærme hverandre. For å få et best mulig bilde av hvordan forvaltningen foregår, er det også naturlig å ta med Nærings- og fiskeridepartementet, Fiskeridirektoratet, Senja kommune, og NHO Reiseliv.

1.4 Oppgavens oppbygging

Det er til nå presentert bakgrunn og problemstilling for masteroppgaven. Det neste kapitlet vil ta for seg det teoretiske rammeverket. Her blir en rekke teorier og begreper introdusert, som vil være nyttig for å besvare problemstillingene. I kapittel 3 vil den metodiske tilnærmingen bli redegjort for med beskrivelse av metodevalg, datainnsamling, analyse og kvalitet på dataene. I kapittel 4 blir resultatene presentert med utgangspunkt i intervjuene av informantene om hvilke problemer turistfiskerier har, hvordan forvaltningen av turistfiske kan bli mer bærekraftig og om en sertifiseringsordning kan være en mulig løsning på å få forvaltningen mer bærekraftig. I kapittel 5 drøftes resultatene fra informantene som er beskrevet i kapittel 4, det vil også komme forslag om hvilke krav en sertifiseringsordning for turistfiskerier bør ha og om det er andre løsninger for å få forvaltningen av turistfiske

mer bærekraftig. Masterprosjektet avsluttes med en avslutning og fremtidige utsikter for videre arbeid med forvaltningen av turistfiske.

2 Teoretisk rammeverk

Hensikten med dette kapittelet er å gjøre rede for teorien som vil bli benyttet i oppgaven. Teorien vil redegjøre for hva som skal til for å få en mer bærekraftig forvaltning av turistfiske. For å kunne gjøre dette må ulike begreper presenteres, slik at det skal bli lettere å forstå hvilke faktorer en bærekraftig forvaltning har. Det blir også redegjort for hva en sertifisering er og kysttorsk som en sårbar art. Det blir også redegjort for hvordan turistfiske er organisert.

2.1 Bærekraft

Bærekraft er et sentralt begrep både når man snakker om forvaltning av ressursuttaket i sjøen, og også for reiselivet. En bærekraftig forvaltning av ressursuttaket skal sikte mot en langsiktig utnyttelse og bevaring av ressursene som på best mulig måte legger til rette for høyets mulig avkastning av ressursene. Havressursloven har som formål å ha en bærekraftig forvaltning av alle de viltlevende marine ressursene. Bærekraft for reiseliv handler om å ta vare på miljøet, lokal tradisjon og kultur, og opprettholde en bærekraftig økonomi i bedriftene. Noe som er et av tre sentrale mål i regjeringens reiselivsstrategi fra 2007 (Regjeringen 2011(a)).

Begrepet bærekraft er definert som “en bruk eller utvikling som dekker dagens behov uten å gå på bekostning av fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine behov” (Regjeringen 2011(b)). Bærekraft deles inn i tre grunnpilarer, som er økonomisk, sosial, og miljømessig bærekraft. I bunnen ligger institusjonell bærekraft som styres av politikk, regelverk og forvaltning (Nodland, 2015). Alle disse pilarene må jobbe sammen for å få det til og får man en ubalanse i dette, vil taket ramle ned. Bærekraft har slått god rot i dagens forvaltningssystem gjennom ulike regjeringsplaner og stortingsmeldinger (Nodland 2015).

Bærekraftig utvikling er et globalt begrep som baserer seg på solidaritet med kommende generasjoner, i tillegg til alle som lever i dag. Det er en anerkjennelse av at vi bare har en klode, med begrensede ressurser, som er i vår felles interesse å ta vare på den (FN-sambandet, 2019). Miljømessig bærekraft handler om å ta vare på naturen og klimaet som en fornybar ressurs for mennesket. Mennesker er helt avhengig av naturen og måten naturen blir

brukt på i dag, har store konsekvenser for både mennesker og naturen. Klimagassutslippene er med på å varme opp både lufta og havet, noe som fører til at hele økosystemer blir ødelagt og som bidrar til at arter utrykkes for godt. Endringene er dramatiske og destruer levebrød, gjør mennesker mer sårbar for naturkatastrofer og kan være med på å skape konflikter i kampen om naturressurser (FN-sambandet 2019). Økonomisk bærekraft handler om å sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn ved å bygge lønnsomme arbeidsplasser som igjen finansierer velferdsstaten (NHO 2020). Det handler om å bruke ressursene på en slik måte at dagens økonomiske utvikling ikke går på bekostning av fremtidig økonomisk utvikling. Det blir flere mennesker på jorda og den gjennomsnittlige verdensborger blir rikere. Hvordan de tilgjengelige ressursene blir brukt er derfor helt sentral for langsiktig økonomisk bærekraft (NHO 2020). Sosial bærekraft handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv (FN-sambandet 2019). Menneskerettigheter er det viktigste utgangspunktet for dette. Utdanning, likestilling, anstendig arbeid, kulturelt mangfold og et godt helsetilbud er bare noen av områdene som berøres. De sosiale forholdene sier noe om hvordan mennesker har det i et samfunn, om de kan påvirke eget liv og samfunnet de lever i og om de får oppfylt rettighetene sine (NHO, 2020).

Turistfiskerieringen i Norge mangler tre viktige komponenter som påvirker turistfiskerieringens sosiokulturelle og miljømessige bærekraft negativt. Den første er at det mangler interaktiv styring, det andre er at det er ingen tiltak til stede hvis det skulle oppstå konflikter mellom ulike aktører og den siste er at det ikke er noen påbudte innsamlingsmetoder for viktig statistisk informasjon som er relevant for forvaltningen av naturressurser (Solstrand 2013).

2.2 Forvaltning

Forvaltning blir betegnet som ulike former for å administrere, ta vare på eller benytte ulike egenskaper, goder eller ressurser som sitt talent, sin egen eller andres eiendom, formue eller arbeidskraft, eller som har fellesverdier som natur, kunnskaper, tradisjoner, miljø og kultur. Forvaltning utøves av organer for stat, fylker og kommuner, hvor regjeringen er forvaltningens øverste ledd. Disse organene er ikke dømmende eller lovgivende virksomheter, men det handler om utøving av offentlig myndighet med forankring i Grunnloven og lover og administrering og bruk av økonomiske ressurser. Forvaltning blir også brukt som en

betegnelse for organisering av offentlige tilsatte som ivaretar disse oppgavene og blir kalt for administrasjon og byråkrati (Bernt, 2020).

2.2.1 Styring i fiskeriforvaltningen

Institusjon er et begrep med mange definisjoner og tolkninger, og har ulik betydning for ulike grupper og personer inkludert medlemmer av ulike akademiske grupper. Det er likevel et nøkkelbegrep i fiskeriforvaltningen og det er gjennom institusjoner at forvaltningssystemer fungerer. Derfor er effekten av fiskeriforvaltning i stor grad et spørsmål om institusjonell design og dynamikk. Institusjoner i fiskeriene består av familier, firmaer, samfunn, sosiale nettverk, private organisasjoner, forskningsinstitusjoner, offentlige etater og lovgivende organer, hvor alle blir kalt for institusjoner. Men institusjoner inkluderer også delte symbolske systemer, slik som språk, religion, lover og forskning. Det er også noen ganger rimelig å referere til sosiale felt, slik som markeder, sivilsamfunn og staten som institusjoner (Jentoft 2003).

Institusjoner er like essensiell til fiskerier som fisk og fiskere er. Fiskerier, i likhet med andre sosioøkonomiske praksiser, kunne ikke eksistere uten dem. Forvaltningen av turistfiske kan man si består av et institusjonelt system, hvor man har Nærings- og fiskeridepartementet på toppen, Fiskeridirektoratet som kontrollinstans, fylkeskommunen og kommune, organisasjoner, turistfiskebedrifter og turistene. Institusjoner i fiskeriforvaltning består av tre pilarer: regler, normer og kunnskap. Institusjoner feiler når disse pilarene er svake. Reglene som regulerer adferd, kan bli dårlig håndhevet eller underutviklet. De normative standardene kan gi lite veiledning og få insentiver. Kunnskapen som kan informere om beslutningsprosesser, kan være utilstrekkelig. Hvis disse pilarene styrkes, vil forvaltningen bli bedre. Forvaltningen av turistfiske mangler kunnskap om næringen og man kan dermed si at det institusjonelle systemet for turistfiske ikke er et veldig sterkt system. For å forbedre institusjonens problemer og muligheter, må man starte med å se på disse tre pilarene (Jentoft 2003).

Likevel kan institusjonell svikt være et resultat av forhold utenfor institusjonen.

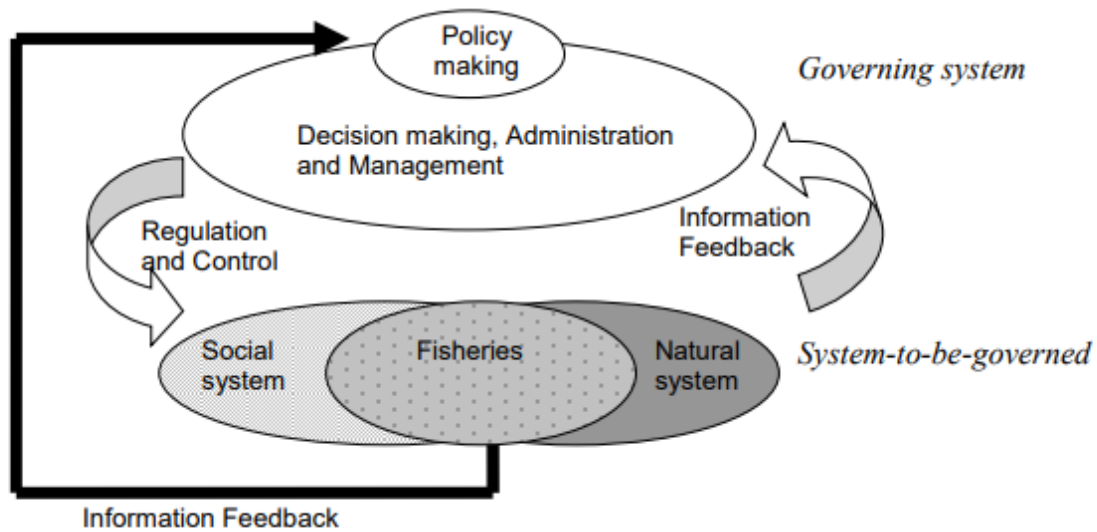
Forvaltningssystemer feiler ofte igjennom dens bestemte institusjonsdesignet, uklare regler eller slurvete håndhevelse. Fiskeriforvaltnings institusjoner kan også feile gjennom eksterne årsaker, ikke-støttende legalisering, dårlig forskning, utilstrekkelig finansiering, dårlig

organiserte brukergrupper og lignende (Jentoft 2003). Institusjoner i turistfiskerier er få, men består gjerne av turistene, turistfiskebedriftene, Fiskeridirektoratet, interesseorganisasjoner, fylkeskommuner og kommuner. Turistfiskerier beskatter på de samme ressursene som kystfiskeflåten og baserer seg i liten grad på kvoter, selv om det er satt av en kvote for rekreasjonsfiske. Til sammenligning med de kommersielle fiskeriene er det i stor grad mangel på kunnskap i og om turistfiskerier. Det er også fravær av organiserte interesser i turistfiskerier. Siden det er mangel på kunnskap som er en av pilarene for å lykkes med institusjoner, kan man si at institusjoner i turistfiskerier mest sannsynlig vil feile.

Institusjoner for styring i fiskerier må bli laget slik at de gir mulighet for interaktiv læring og er i stand til å basere seg på ressurser og kapasiteter som staten, markedet og det sivile samfunn kan levere sammen om. De må jobbe ikke bare ovenfra og ned, men også nedenfra og opp (Jentoft 2003).

Forvaltningen av de kommersielle fiskeriene er et eksempel på et institusjonelt system og er bygget på kunnskap, regler og normer. Det kommersielle fiskeriene blir regulert enten med kvoter, begrenset deltakeradgang eller gjennom tekniske reguleringer (Regjeringen 2019). Det kommersielle fisket baserer seg på råd fra havforskningsinstituttet om hvordan bestandssituasjonen er og kvotene blir fastsatt etter råd og anbefalinger fra ICES, etter at ICES har kommet med sine råd, starter forhandlingene mellom Norge og andre land. Når de internasjonale forhandlingene er fullført, starter den nasjonale behandlingsprosessen for reguleringer. Her kommer Fiskeridirektoratet med råd og forslag om hvordan de skal være. Alle de berørte partene involveres gjennom åpne høringsmøter, hvor fiskeriorganisasjoner, fiskeindustrien, fagforeninger, Sametinget, lokale myndigheter, miljøorganisasjoner og andre berørte parter. I det siste trinnet avgjør Nærings- og fiskeridepartementet hvordan kvotene skal fordeles på de ulike fartøygruppene, og departementet fastsetter de tekniske retningslinjene om hvordan fisket skal utføres det kommende året (Regjeringen 2011(c)).

2.2.2 Fiskeriforvaltningsmodell

Figur 1: Fiskeriforvaltningsmodell (Johnsen 2013)

Figur 1 er en fiskeriforvaltningsmodell som inkluderer politikk, beslutningstaking, administrative handlinger og formell ledelse, og de naturlige og sosiale interaksjonene innenfor fiskeri som utgjør det sosioøkologiske systemet som skal styres. Modellen skildrer komponentene i et forvaltningssystem og handlingslogikken i systemet, der intervensjonen må følge etter tilbakemeldingene. Modellen sier ikke hvordan disse interaksjonene er organisert i forhold til hverandre. Dermed kan komponentene i praksis organiseres på måter som muliggjør både selvstyring og ovenfra og ned forvaltning. Styring brukes i denne modellen med en bredere betydning for styrende, mens «Decision making, Administration og Management angir de målrettede formelle handlingene som er utført for å regulere fiskeriene (Johnsen 2013). Det er avbildet to mekanismer for informasjonstilbakemelding i modellen. Nede på høyre side er det et teknisk og vitenskapelig informasjonssystem for å overvåke effektiviteten av fiske. I Norsk fiskeriforvaltning utføres overvåkingen av Havforskningsinstituttet og dets tilknyttede vitenskapelige nettverk, Det internasjonale rådet for havforskning, ICES. Basert på denne overvåkingen, er effektene på systemet modellert og ført tilbake til styringssystemet. Dermed vil tilbakemeldingene komme i form av vitenskapelige råd og påvirkninger, og ikke i form av en direkte respons fra det systemet som skal forvaltes slik både den konvensjonelle og den helhetlige tilnærmingen ser ut til å anta. Informasjons-/tilbakemeldingsmekanismen oppe til høyre oversetter de naturlige systemene til numeriske modeller som brukes til å lage estimater av menneskets påvirkning på naturen. Det betyr med andre ord alle handlingene som er tatt for å skape orden ut ifra kaos, ved å begrense, definere og konseptualisere prosesser og enheter til prosesser som kan transporteres

til spesifikke kunnskapsrammer (Johnsen 2013). De vitenskapelige konstruerte estimatene som produseres ved hjelp av modellene, danner grunnlaget for politikk formasjonen og de andre interaksjonene i systemet.

På venstre side av modellen viser det kontroller og reguleringsinstrumenter som er opprettet for å regulere menneskelig aktivitet i forhold til estimerte effekter og innvirkninger. På denne siden finner vi lover, rapporteringskrav, kontrollkrav og total tillatt fangst (TAC). Kort sagt, alle ordninger som brukes for å strukturere og regulere menneskelig handling. Man finner i tillegg i modellen et forvaltningssystem som kan ha offentlige informasjonskanaler som går direkte fra systemet som skal styres, eller representanter for dette systemet, til det styrende systemet som er representert med den svarte pilen på venstre side. Denne pilen kan inneholde både det formelle samarbeidet mellom det styrende systemet og interessenter som for eksempel Norges Fiskerilag eller regionale rådgivende komiteer i EU. Disse systemene kan omfatte formell og lovlig etablerte høringsprosedyrer, samt mer uformell kontakt og informasjonsutveksling mellom det styrende systemet og det systemet som skal styres. Disse uformelle og formelle tilbakemeldingsløkkene, fanger og formidler opplevde problemer, vanskeligheter og også avvik mellom representanter og den observerbare virkeligheten. Gjennom denne kanalen oversettes problemene og avvikene til informasjon som kan brukes til å endre systemet. På denne måten blir den dynamiske og komplekse karakteren til naturlige og sosiale systemer redusert til spesifikke håndgripelige styrbare objekter. I tillegg sørger den politiske og ideologiske delen av systemet for styring at den ikke bare er en teknisk prosess. Dette kan man for eksempel se når man definerer fisk som avgjørende for samfunn, folks velvære og levebrød (Johnsen 2013).

2.2.3 Fiskeriforvaltning

Norsk fiskeriforvaltning har som fundament å ha en bærekraftig høsting av de levende marine ressursene som i prinsippet er evigvarende. For å hindre overfiske og sikre at fiskeressursene også kommer framtidige generasjoner til gode, trengs systemer for å sørge for at de marine økosystemene fungerer. Det er dermed et grunnleggende prinsipp å sikre et funksjonelt økosystem for all aktivitet knyttet til fiske, fangst og havbruk. Norsk fiskeriforvaltning er basert på de beste tilgjengelige vitenskapelige råd og at havets levende ressurser forvaltes på en forsvarlig og bærekraftig måte (Regjeringen 2011(c)).

En økosystembasert fiskeriforvaltning krever kunnskap om hvor store bestandene er og kunnskap om økosystemene som bestandene er en del av (Regjeringen 2011).

Økosystembasert forvaltning ble satt på dagsorden i marin sammenheng i Norge i *stortingsmelding nr. 12 (2001-2002) rent og rikt hav*, hvor det står forklart at *“økosystemtilnærming til havforvaltning er en integrert forvaltning av menneskelige aktiviteter basert på økosystemets dynamikk. Målsetningen er å oppnå bærekraftig bruk av ressurser og goder fra økosystemene og opprettholde deres struktur, virkemåte og produktivitet”*. Dette betyr med andre ord at man må tenke på en helhetlig forvaltning av natur og naturressurser, og det er derfor den menneskelige aktiviteten må forvaltes, slik at man kan opprettholde økosystemets struktur og funksjon (Regjeringen 2001-2002).

Norge forvalter de viktigste kommersielle bestandene i havet i samarbeid med nabolandene og EU. Dette er på grunn av at de fleste viktigste fiskebestandene vandrer mellom norske og utenlandske farvann. Det betyr at de viktigste forvaltningsbeslutningene ofte fastsettes gjennom internasjonale forhandlinger, som danner grunnlaget for den nasjonale beslutningsprosessen. Forvaltningsprosessen er basert på råd og anbefalinger fra Det internasjonale rådet for havforskning (ICES) og som utgjør hovedgrunnlaget for fastsetting av fiskekvoter. Forskere fra medlemslandene utarbeider de ulike rådene i grupper og rådgivende komiteer. Etter at ICES har kommet med sine kvotetilrådninger, starter forhandlingene mellom Norge og andre stater. Når disse internasjonale forhandlingene er fullført, starter den nasjonale behandlingsprosessen for regulering. Fiskeridirektoratet kommer med forslag til den nasjonale reguleringen. De berørte partene involveres gjennom åpne høringsmøter, hvor fiskeindustrien, fagforeninger, fiskeriorganisasjoner, lokale myndigheter, Sametinget, miljøorganisasjoner og andre berørte parter deltar. I det siste trinnet i forvaltningsprosessen avgjør Nærings- og fiskeridepartementet hvordan kvotene skal fordeles på de ulike fartøyene, og departementet fastsetter de tekniske retningslinjene for hvordan fisket skal gjennomføres det kommende året (Regjeringen 2011(b)). Norske myndigheter er opptatt av at det ikke foregår ulovlig, uregulert og urapportert fiske. Fiskerilovgivningen blir dermed håndhevet både til sjøs og når fisken landes. Når det gjelder turistfiskerieringen, er det ofte i høysesongen flere turister som blir stoppet på grensen med flere kilo fiskefilet, som de forsøker å smugle ut av landet. Det er heller ingen kontroller til sjøs av hvor mye turistene fisker når de er i Norge eller hvor mye de har fisket i løpet av sitt opphold. Det er også satt ett krav om at alle båter som fisker innenfor norsk fiskerisone har satellittstyr, slik at man kan overvåke aktiviteten fortløpende (Regjeringen 2011(b)).

Yrkesfiskerne blir regulert etter hvem som får fiske, hvor man får fiske gjennom områdereguleringer, hvor mye man får fiske gjennom kvoter og hvilke redskaper det kan fiskes med. Deltakelsen i fisket for yrkesfiskere reguleres av lov 26.mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst. Etter deltakerloven §4 må alle fartøy som skal drive ervervsmessig fiske eller fangst ha ervervstillatelse. Denne ordningen har som hovedformål å sikre at det er personer med en viss aktivitet i fisket som får tilgang til å erverve fiskefartøy. Alle de kommersielt viktigste fiskeriene er i dag i tillegg underlagt særskilte adgangsbegrensninger. Man blir beregnet som yrkesfisker når man arbeider om bord på fartøy og er innført i registeret over merkepliktige norske fiskefartøy, har en bruttoinntekt fra fiske eller fangst på minst 50000 kroner og som ikke er sysselsatt i full virksomhet i annet yrke eller næring. Kvotene blir fordelt på norske fiskere gjennom ulike flerårige konsesjonsordninger eller ettårige deltakeradganger og reguleringsforskrifter og det blir også fortalt hvordan fiske skal utøves (Regjeringen 2011(b)).

2.3 Sertifisering

Det finnes en rekke sertifiseringer innen reiselivs- og fiskerinæringen. Sertifiseringene som presenteres under er eksempler på hvordan ulike sertifiseringer er formet etter hva de gjelder for. De tre første er for fiskeri og akvakultur, mens den fjerde er for restauranter og serveringssteder og den siste gjelder for reiseliv.

For å gjøre forbrukerne bevisst på at enkelte fiskerier og oppdrettsanlegg er kvalitetssikret og driver bærekraftig, er det laget ulike sertifiseringsordninger for de ulike næringene. En sertifisering kan ses på som et kvalitetsstempel, et bevis på dokumentert kompetanse, som i de fleste tilfeller er basert på en ekstern godkjenning og/eller evaluering fra et godkjent sertifiseringsorgan. Dette kan både enkeltindivider og organisasjoner ha. Et sertifiseringsorgan beskriver hvilke ferdigheter som kreves og hvilken kunnskap som er viktig for å oppnå en bestemt sertifisering. En sertifisering gir en uavhengig verifisering av et visst kompetanseområde, som beviser at enkeltpersoner eller organisasjoner har oppnådd visse ferdigheter og kunnskaper (glasspaper, 2020).

En sertifisering kan være med på å bedre omdømmet til en næring, et produkt, en organisasjon eller enkeltpersoner. Det kan også føre til mer legitimitet i befolkningen ved at

en sertifisert bedrift eller enkeltperson har fått en godkjenning av myndighetene eller et godkjent sertifiseringsorgan.

2.3.1 Marine Steward Council (MSC) og Acuaculture Stewardship Council (ASC) sertifisering

Det finnes to store sertifiseringsordninger som er med på å styrke norsk fiskeriforvaltning. Den ene sertifiseringen er for fiskeri, den andre for akvakultur. Marine Steward Council (MSC) er en sertifisering og miljømerking som gjelder for fiskeri og er blitt utviklet i samråd med fiskeindustrien, forskere og miljøverngrupper. MSC-sertifiseringen kan brukes når et fiskeri imøtekommer gitte krav i henhold til fiskeristandarden. Dette synliggjøres med et blått MSC-miljømerke som festes på produktene før de blir solgt. Denne sertifiseringen er frivillig og åpen for alle fiskerier som fanger ville marine organismer eller ferskvannsorganismer. Dette inkluderer de fleste typer fisk og skalldyr. De fiskeriene som får denne sertifiseringen, blir vurdert av akkrediterte uavhengige sertifiseringsorganer. For å få denne sertifiseringen må alle fiskeriene oppfylle tre grunnleggende prinsipper. Det første prinsippet er at fiskebestandene må være bærekraftige, som vil si at fisket må være på et nivå som sikrer at det kan fortsette på ubestemt tid og at fiskebestanden kan forbli produktiv og sunn. Det andre er å minimere miljøpåvirkningen. Dette gjøres ved å forvalte fisket nøye og med omhu slik at andre arter og livsmiljøer i økosystemet forblir sunne. Det tredje og siste er å ha en effektiv fiskeriforvaltning. Med dette menes at fiskeriene må overholde gjeldende lover og kunne tilpasse seg til skiftende miljøforhold (Council (b) 2020).

Aquaculture Stewardship Council (ASC) er en uavhengig, internasjonal organisasjon som forvalter ledende sertifiserings- og merkeprogram for ansvarlig havbruk. De samarbeider med akvakulturprodusenter, sjømatprodusenter, detaljhandels- og matvareselskaper, forskere, konserveringsgrupper og forbrukere for å anerkjenne og belønne ansvarlig havbruk gjennom ASC akvakultursertifiseringsprogram og sjømatmerke. Sertifiseringen skal fremme de beste miljømessige og sosiale valg når man kjøper sjømat og bidrar til å transformere sjømatmarkeder mot bærekraft. For å oppnå ASC-sertifiseringen er det 9 standarder som må være oppfylt og de er å bidra til å beskytte de omkringliggende økosystemene og det biologiske mangfoldet, sette strenge kontroller for bruk av antibiotika, redusere bruken av plantevernmidler og kjemikalier, kreve god praksis som bekjemper spredning av sykdom og parasitter mellom oppdrettsfisk og villfisk, proaktiv forhindre rømming, pålegge strenge

kriterier for ressursbruk og bærekraftig fôr, regulere fôrrutiner, redusere mengden fiskefôr som faller ned til havbunnen, bevare kvaliteten på vannet og regulere hvor anlegg kan plasseres for å beskytte sårbart naturområde (Council (a) 2020).

2.3.2 Marin Trust-standarden

Marin trust er en standard etter initiativ fra Marine Ingredients Certifications og er utviklet som et pålitelig, robust verktøy som gjør det mulig for produsenter av råvarer i fiskemel og fiskeoljeindustrien å demonstrere ansvarlig praksis. Marin Trust har den største andelen av markedet, med mer enn halvparten av verdens produksjon. Dette bidrar til å støtte bærekraftig markedsvekst og redusere industriens påvirkning på miljøet. Denne standarden ble lansert i september 2009 og det første sertifikatet ble tildelt i februar 2010. Standarden har siden blitt regelmessig revidert i samsvar med ISEAL-kravene. ISEAL-kravene definerer hvordan standarden skal bli utviklet, hvordan struktur standardene skal ha og hvordan man kan forbedre standardene over tid. ISEAL er en global medlemsorganisasjon for troverdige bærekrafts standarder, hvor Marin trust, ASC og MSC er medlemmer (Iseal 2020). Denne pågående prosessen sikrer at standarden forblir tilgjengelig, pålitelig og relevant for bransjens behov og spesielt at vurderingsprosessen fortsatt er robust. Revisjonene gjennomføres av en teknisk rådgivende komite som representerer hele verdikjeden, inkludert produsenter av marine ingredienser, fôrprossessorer, standardholdere og fiskeri og akvakultur, forhandlere, fiskeeksperter og frivillige organisasjoner. Revisjonene er også underlagt en offentlig konsultasjonsperiode i tråd med ISEAL-kravene for standardutvikling. Marin Trust standarden sikrer at ikke ulovlig, uregulert og urapportert fiskemateriale brukes som Marintrust-godkjent råvare. Råvarer som brukes i produksjonen av marine ingredienser kommer fra ansvarlig forvaltet fiskeri, fremme effektive fremgangsmåter for produksjon av marine ingredienser for å redusere miljøpåvirkningen av produksjonen av fiskemel og fiskeolje, sikrer produksjonen av marine ingredienser gjennom god framstillingspraksis, effektive sporbarhetssystemer er på plass for å sikre at Marin Trust-kompatible marine ingredienser kan spores tilbake til det godkjente Marin Trust råvarefisket, at sosiale og velferdsrettigheter for ansatte i fabrikker er beskyttet, sertifiseringen av Marin Trust-standard oppnås gjennom strenge fabrikkrevisjoner og fiskerivurderinger, og vedlikeholdes gjennom årlige kontroller. Når man har fått en godkjenning, kan fabrikker benytte det unike sertifiseringsmerket "MarinTrust Assured" for å indikere samsvar og forpliktelse til Marin Trust-standard (Marin Trust, 2020).

2.3.3 Smilefjesordningen

Smilefjesordningen til Mattilsynet skal informere forbrukere om de hygieniske forholdene ved et serveringssted, slik at matvaretryggheten blir ivaretatt. Det er virksomhetene som er ansvarlig for å følge regelverket, mens Mattilsynets oppgave er å kontrollere at regelverket blir fulgt. Mattilsynet har laget en veileder som gir oversikt over kravpunktene som inngår i smilefjesordningen. Veilederen omhandler rutiner og ledelse, lokaler og utstyr, mathåndtering og tilberedning og sporbarhet og merking. Under hvert av punktene er det henvist til den aktuelle lov eller forskriftbestemmelse og deretter hvilke forventninger som stilles for å oppfylle kravene (Mattilsynet 2018).

2.3.4 Green Key sertifisering

Green-key sertifisering er en miljøsertifisering for overnattingssteder, hoteller og andre reiselivsbedrifter. Denne sertifiseringen har til hensikt å fremme bærekraftig turisme, samt å bidra til å forebygge klimaendringer ved å belønne og støtte virksomheter som gjennomfører positive miljøtiltak. Green-Key sertifiseringen er en av de største globale miljømerkene for overnattingssteder og har 3200 sertifiserte virksomheter i 65 land. Målet med denne sertifiseringen er å endre praksis og adferd hos reiselivsaktører, inkludert gjester, bedrifter, myndigheter og lokalsamfunn i bærekraftig retning. Dette blir gjort ved å øke bevisstheten blant både gjester og ansatte, ved å fremme bærekraftige rutiner og bruk av teknologi, ved å støtte og ansvarlige bedrifter, ressursforbruk og redusere energibruk. Gjester som bor ved Green Key sertifiserte virksomheter kan være sikre på at bedriften har jobbet hardt for at oppholdet er så komfortabelt og godt som mulig, uten at det går på bekostning av miljøet (FEE Norway 2020).

2.4 Kysttorsk (*Gadus Morhua*)

Det finnes ulike torskearter avhengig av hvor de befinner seg. Norge har hovedsakelig to typer torsk (*Gadus Morhua*), kysttorsk og den nordøstarktiske torsken, også kalt for skrei. Kysttorsk er en torsk man finner stasjonært i fjordene langs hele norskekysten hele året. Den lever fra tarebeltet og ned mot 500 meters dyp. Det er vanskelig å skille kysttorsk med nordøstarktisk torsk (skrei) ut ifra utseende, men kysttorsken skiller seg genetisk fra skreien. Man finner også forskjeller mellom kysttorsk fra ulike fjorder og deler av kysten (Vøllestad 2020). Siden kysttorsken er stedbundet og oppholder seg i fjordene og langs kysten, blir den

beskattet gjennom hele året av både kystfiskeflåten, lokale fritidsfiskere og av turistfiskere. Dette har trolig ført til en kraftig overbeskatning av bestandene (Vøllestad 2020).

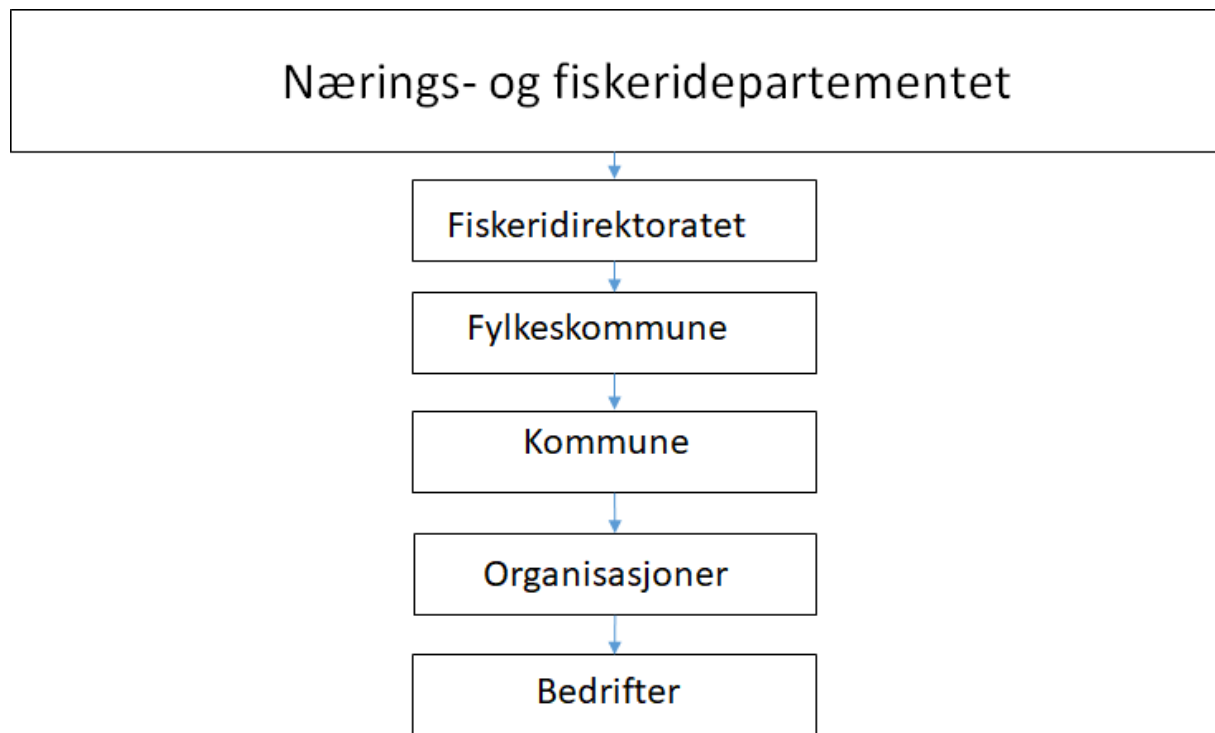
Forvaltningen av kysttorsken blir delt i to. Man forvalter kysttorsken sør for 62 grader nord for seg og kysttorsken nord for 62 grader nord for seg. Kysttorsken nord for 62 grader nord er overbeskattet, men den er ikke i like dårlig tilstand som kysttorsken lengre sør. Årsaken til dette er at det er vanskelig å skille kysttorsken fra den nordøstarktiske torsken som vandrer inn til kysten av Norge for å gyte og blander seg med kysttorsken under det tradisjonelle skreifisket (Vøllestad 2020).

Høysesongen for turistfiske er i sommermånedene og turistfisket foregår hovedsakelig i fjordene, det er dermed nesten garantert at det er kysttorskstammen turistene fisker på hvis de fisker etter torsk. Rapportering av fangst fra turistfiskebedriftene fra 2018, 2019 og 2020, viser at det er artene torsk og sei turistfiskerne fisker aller mest av (Fiskeridirektoratet 2020). Tall for 2020 viser at det ble fisket og beholdt 53864 stykk torsk i region nord, hvor mesteparten ble fisket fra uke 25 til 45. I 2019 hvor næringen ikke var rammet av Covid-19, ble det fanget og beholdt 238184 stykk torsk i region nord (Fiskeridirektoratet 2020(a)). Kysttorsken er en truet fiskebestand og ifølge forskerne kan en av grunnene til dette være fritids- og turistfiske (Fiskeridirektoratet 2019).

2.5 Forvaltningskjede

Forvaltningssystemet for turistfiske kan synliggjøres på følgende måte (figur 2). Øverst finner man Nærings- og fiskeridepartementet som er det organet som fastsetter lover og regler. Fiskeridirektoratet er kontrollmyndigheten som skal kontrollere at aktører rapporterer inn fangst, at bedriftene er registrerte som turistfiskebedrift og følger regelverket som er satt. Fylkeskommunen fastsetter kystzoneplan for sine områder, mens kommunen har en kommunal planstrategi. Organisasjoner er et hjelpeorgan for bedriftene. Mens bedriftene er de

som huser og tar imot turistene. Denne modellen gjelder både ovenfra og ned og nedenifra og opp.

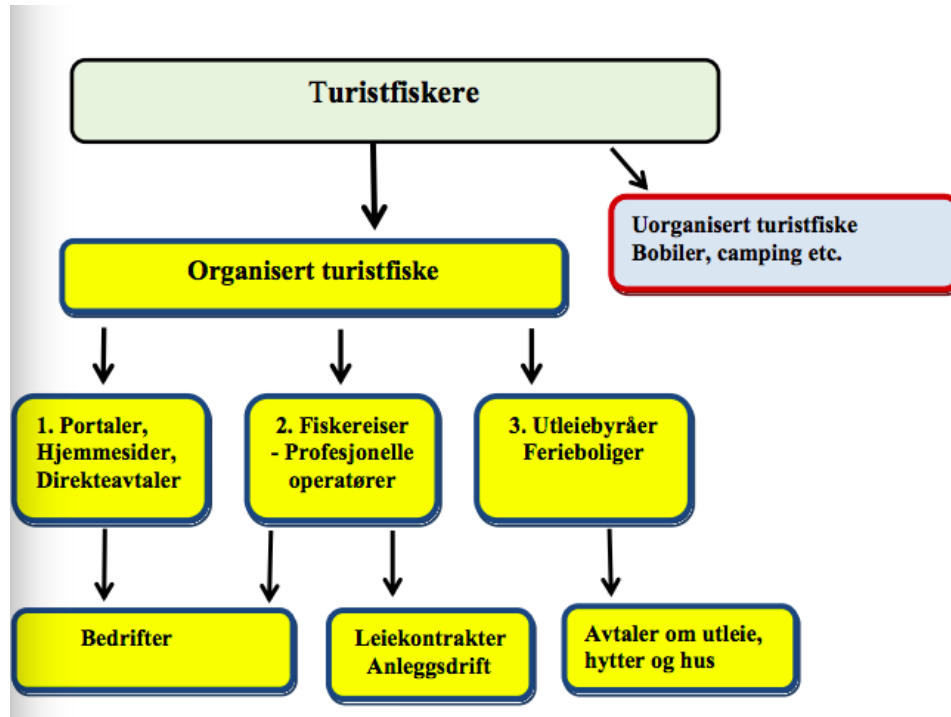

Figur 2: Forvaltningskjede i forvaltningen av turistfiske (Privat)

2.6 Organisering av turistfiskerier

Turistfiske kan betegnes som organisert eller uorganisert. I denne oppgaven vil jeg særlig fokusere på organisert turistfiske, da det er disse som er mest knyttet til forvaltningen av turistfiskerier. Organisert turistfiske kjennetegnes ved at det bygger på avtaler. Disse avtalene kan være inngått direkte mellom turistene og med en bedrift som tilbyr fiskemuligheter i sjø, en reiseoperatør, eller den kan være inngått med et utleiebyrå som leier ut hus og hytter. Virksomheten til reiseoperatører og utleiebyråer bygger på avtaler med bedrifter og eiere av hus og hytter, og utgjør et viktig mellomledd mellom turistfiskeren og de som tilbyr fiskemuligheter. Turistfiskebedriftene er bedrifter som er registrert hos fiskeridirektoratet, som har sengeplasser med tilhørende båt eller tilbud om leie av båt og annet utstyr for fiske i sjø. Uorganisert turistfiske karakteriseres med at turister kommer med bil og campingvogn eller bobil og har med seg fiskeutstyr for å fiske i sjøen. Felles for disse turistene er at de i all hovedsak reiser uten noen form for avtale med reiseselskaper eller

utleiery. Her har noen turister fiske i sjøen som eneste formål med reisen, mens andre har andre formål og fisker underveis (Regjeringen 2011(a)).

Figur 3: oversikt over organisert og uorganisert turistfiske (Regjeringen 2011(a))

3 Metode

I starten av en forskningsprosess er det vanlig å velge hvilken vitenskapelig metode som passer best for problemstillingen til forskningen og hvordan man kan tilegne seg ny kunnskap. I metodelæren skiller man hovedsakelig mellom kvalitativ og kvantitativ metode. Det er også en mulighet å kombinere de to ulike metodene, kalt triangulering. Valg av metode vil dermed være avhengig av studiens problemstilling og formål. Ved kvantitativ metode undersøker man *hvor mye* det finnes av noe og blir benyttet når man ønsker å tallfeste noe. Egenskapene kan typisk tilskrives en bestemt tallverdi som gjør det mulig å bearbeide dataene statistisk, og dette kan fremstilles i tabeller, grafer eller andre statistiske fremstillinger. I kvalitativ metode derimot, er man interessert i *hvordan* noe gjøres, sies, oppleves, utvikles eller fremstår der man ønsker å forstå materialet. De kvalitative forskningsmetodene som eksempelvis intervju, feltarbeid og dokumentanalyse, vil kunne belyse menneskelige

opplevelser, erfaringsprosesser og det sosiale liv for å forstå sosiale prosesser og konkrete personer (Brinkmann og Tanggaard 2012).

Opgavens problemstillinger går ut på å finne ut hva som skal til for at forvaltningen for turistfiske kan bli mer bærekraftig, hvorfor turistfiske blir sett på som et problem, styrker og svakheter med dagens forvaltning og hvilke forvaltningsverktøy som kan bli brukt for å oppnå en mer bærekraftig forvaltning av turistfiske. En kvalitativ metodisk tilnærming ble valgt da den fremsto som mest hensiktsmessig for å belyse oppgavens problemstillinger. Studien vil være en kvalitativ analyse av en prosess, som er avgrenset i tid. I studien vil det bli diskutert hva som skal til for å få en bærekraftig forvaltning av turistfiske og hva som er problemet med forvaltningen. Studien benytter seg av dokumenter og informasjon innhentet fra informanter innenfor turistfiskerier. For å kunne få et best mulig innblikk i hva som skal til for å få en bærekraftig forvaltning er det valgt kvalitativ metode, fordi dette er mest egnet for dette formålet. Kvalitativ metode kjennetegnes ved å være fleksible, dynamiske og tilpasningsdyktige (Brinkmann og Tanggaard 2012). Dette kan betraktes som en fordel, da det underveis i forskningsprosessen kan tilkomme informasjon som gir et behov for å justere fremgangsmåten.

3.1 Kvalitativ metode

Kvalitativ metode er mangfoldig og preges av innlevelse og kreativitet, men også struktur og systematikk. Den kan være drevet fram av både teori og empiri, men som regel er det et samspill mellom disse. Kvalitativ metode kan være avgrenset av miljø, fenomen, type informanter eller perspektiver og teorier (Tjora 2013). Forskerens forståelse som er formet av blant annet personlig bakgrunn, erfaring og politiske syn, vil kunne påvirke hvordan man former prosjekter med hensyn til tema, metode, valg av teori og analyse (Tjora 2013). Oppgaven benytter seg av både intervju og dokumentanalyse for å svare på problemstillingene. Ved å kombinere disse to ulike metodene er det nærliggende å tro at studien kan gjennomføre en grundigere og mer gjennomarbeidet forskning. Forskning på kvalitativ metode underbygger også dette (Grønmo 2004: Tjora 2013). Det vil samtidig være pragmatiske hensyn å ta, siden all forskningsvirksomhet preges av begrensede ressurser.

3.2 Intervju

Kvalitative intervjuer er den mest brukte måten å samle inn egne data på og det er antakelig den mest utbredte tilnærmingen til kvalitativ forskning. Intervjuer gjør det mulig å få detaljerte og fyldige beskrivelser av det man studerer og er en fleksibel metode som kan brukes nesten overalt. Et forskningsintervju blir karakterisert av Kvale og Brinkmann (2009) som en samtale med en struktur og et formål, og egner seg særlig når vi ønsker å studere meninger, erfaringer og holdninger (Johannessen et.al 2016). Strukturen til et intervju kan være alt fra det relativt ustrukturerte intervjuet med få planlagte spørsmål, til det helt stramt strukturerte intervjuet med mange styrende spørsmål fra intervjuerens side. I moderne intervjuforskning blir som oftest semistrukturerte intervjuer benyttet (Brinkmann og Tanggaard 2012). Et kvalitativt intervju egner seg når forskeren har behov for å gi informanten større frihet til å uttrykke seg, enn hva et kvantitativt intervju tillater. Kvalitative intervjuer er ofte tidskrevende, og det er derfor hensiktsmessig å gjennomføre relativt få intervjuer. Gjør man mange intervjuer, øker risikoen for at man får for mye data og ikke klarer å få laget en sammenhengende og nyskapende analyse og fortolkning av materialet. Det er dermed viktig at man nøye tenker igjennom valg av informanter (Brinkmann og Tanggaard 2012).

3.3 Utvalg, Informanter

Det å velge ut hvem som skal delta i en undersøkelse er en viktig del i all samfunnsforskning, både i kvalitative og kvantitative studier. I kvantitative studier er man opptatt av et tilfeldig utvalg av informanter, mens i kvalitative studier er det andre prinsipper som ligger bak (Johannessen m.fl, 2016). I kvalitative metoder ønsker forskeren å komme nært innpå personer i den målgruppen forskeren ønsker å vite mer om og er interessert i. Utvalget av informanter i kvalitative undersøkelser er valgt ut ifra hvilken informasjon informantene kan gi, hva som er relevant og interessant ut fra formålet med studien og hvordan forskeren velger å samle inn data på (Johannessen m.fl, 2016).

Informantene som er valgt i dette prosjektet er valgt ut ifra avgrensning og relevans i forhold til problemstillingen til oppgaven. Kriteriene for valg av bedriftene var beliggenhet, at de er en registrert turistfiskebedrift og hvor mye fisk de har fanget i løpet av 2019. Bedriftene ble også valgt etter forskjellen på bedriftene, der noen bedrifter har turistfiske som en av sine hovedaktiviteter med store rorbuanlegg som tilbyr alt i fra overnatting og servering til

velutstyrte fiskebåter, fiskeutstyr og muligheter for fiskebehandling, opplæring og guiding, mens andre tilbyr dette som en av opplevelsene eller aktiviteter for turister med egne hus/hytter og båter til turistene, uten ytterligere tilrettelegging.

Bakgrunnen for at disse kriteriene er satt, er på grunn av at det per dags dato er registrert 1232 turistfiskebedrifter i hele Norge og 190 av dem ligger i Troms og Finnmark (Fiskeridirektoratet 2020(a)). På grunn av at kvalitativ metode er valgt for oppgaven og dybdeintervju er tidskrevende ble øya Senja valgt som geografisk undersøkelsesområde. Her ligger det 20 registrerte turistfiskebedrifter spredt rundt på øya, med konkurranse fra andre næringer. Senja er med sin beliggenhet også en plass for mange fiskevær og har tilgang på havområder som er rik av fisk. I tillegg er det en betydelig oppdrettsvirksomhet.

For å få best mulig informasjon om turistfiskerieringen, er det valgt informanter fra ulike organer med tilhørighet til turistfiskerieringen, slik at hele forvaltningskjeden (næringskjeden) (figur 2) blir dekket. Det er valgt ut informanter fra fire bedrifter i ulike størrelse med tilhørighet til en kommune, den aktuelle kommunen med en talsperson, Fiskeridirektoratet Nord, reiselivsorganisasjonen NHO Reiseliv og Nærings- og fiskeridepartementet. De som ikke er valgt ut som informanter, er turistene selv. På grunn av nedstengningen av Norge fra mars 2020 som følge av covid-19 pandemien, har turistfiske opplevd en massiv nedgang i besøkende og intervjuer med turistene lot seg dermed ikke gjennomføres. Fylkeskommunen ble heller ikke tatt med, da tiden på dette studiet ikke strakk til.

Målet med utvalget var å få belyst ulike områder i turistfiskerieringen. Fra de som fastsetter lovverket til de som må følge det, slik at hele næringskjeden (figur 2) til et forvaltningsobjekt kommer med. De utvalgte ble kontaktet på telefon og mail, og de fikk også tilsendt et informasjonsskriv hvor det sto hva masterprosjektet gikk ut på og hva som ble forventet av dem. I informasjonsskrivet sto det også om hvem jeg var og hva intervjuet ville bli brukt til.

3.4 Gjennomføring av intervju

Det ble gjennomført åtte semistrukturerte dybdeintervjuer. Denne intervjutypen forløper seg som en interaksjon mellom forskerens spørsmål, hvorav noen spørsmål er planlagt og nedfelt i en intervjuguide på forhånd, og intervjupersonens svar. Intervjuet kan dermed avvike fra selve intervjuguiden, alt ettersom hvilke temaer intervjupersonen kommer innpå eller at det

blir gjort andre funn underveis (Brinkmann og Tanggaard 2012). Intervjuene som ble gjennomført varte i gjennomsnitt fra ca. 20 minutter til 60 minutter, alt ettersom hvilke informanter det var. Intervjuguidene ble laget på forhånd i samråd med veileder, og de ble tilpasset til de ulike informantene etter hvilken informasjon de kunne gi (vedlegg 1, 2, 3, 4, og 5). En intervjuguide er mer eller mindre styrende for selve intervjuet og mer eller mindre detaljert og teoristyr avhengig av hva man vil at intervjuet skal dreie seg om, og hvilke metodologiske rammer man vil la intervjuet foregå innenfor (Brinkmann og Tanggaard 2012). Alle intervjuguidene besto av tre hovedspørsmål, men rekkefølgen og temaene som ble tatt opp kunne forandre seg underveis, alt ettersom hvordan samtalen utviklet seg.

Intervjuene ble tatt opp ved hjelp av lydopptaker, noe som ble informert om før selve intervjuet startet og som også sto i informasjonsskrivet som ble sendt ut sammen med forespørsel om å delta i studien til informantene i forkant. Etter at intervjuet var fullført, ble det transkribert og lydopptaket slettet. Denne datainnsamlingen er godkjent av Norsk senter for forskning (NSD) og lydopptakene er blitt behandlet etter deres regelverk.

3.5 Dokumentanalyse

Dokumentanalyse blir omtalt som en type kvalitativ innholdsanalyse hvor forskeren samler inn data som analyseres for å få frem viktige sammenhenger og relevant informasjon om det eller de forholdene i samfunnet vi ønsker å studere (Johannesen et.al 2016).

Dokumenter brukt i forskningssammenheng er overlevert materiale fra en situasjon i fortiden og ikke noe som er generert av forskerens egeninnsats. Dokumenter gir oss informasjon om et saksforhold nedtegnet på et spesielt sted og et spesielt tidspunkt, ofte med tanke på spesifikke lesere. Dokumenter sier noe om fakta og meninger forfatteren ønsker å presentere, noe om forfatterne og deres virkelighetsforståelse. Dokumenter kan være alt fra offentlige dokumenter som årsrapporter og stortingsmeldinger til dokumenter av privat karakter som brev, dagbøker og fotografier (Johannesen et.al 2016). Dokumenter kan deles inn i primære, sekundære og tertiære dokumenter, alt ettersom hvilke aktører et gitt dokument sirkuleres blant på hvilket tidspunkt. Ifølge Brinkmann og Tanggaard (2012:156) er det ikke alltid like lett å skille mellom disse tre typene dokumenter, men det er hensiktsmessig å vite at forskjellige dokumenter gir tilgang til ulike typer informasjon. Dokumenter brukt i denne forskningen er alle skriftlige kilder som vil være relevant for mine problemstillinger, og

inkluderer høringsnotater, hørings svar, avisartikler, rapporter, bøker og øvrige relevante artikler fra internett.

Dokumenter har en rekke anvendelsesmuligheter som datagrunnlag til forskjell fra for eksempel intervjuer. Dokumenter kan bidra med data til analyser som ønsker å belyse en lengre periode eller en historisk utvikling. Det vil si at der en intervjuperson ikke husker et historisk hendelsesforløp, kan dokumenter nettopp bidra til å belyse dette. Poenget med dokumenter er at den typen data som kan genereres gjennom dokumenter, atskiller seg fra den typen data intervjuetoder som regel bidrar med. Dokumenter vil, i likhet med intervjuer, under alle omstendigheter bli analysert ut ifra forskerens posisjon, som kan være teoretisk og befinne seg i en bestemt tidsmessig kontekst (Brinkmann og Tanggaard 2012).

I dette masterprosjektet er intervjuetoden brukt for å få kartlagt hvilke verktøy som kan bidra til å få forvaltningen for turistfiske til å bli mer bærekraftig. Bevisstheten rundt mulige feilkilder og informantenes manglende kunnskap om hva en sertifisering er eller selektiv hukommelse om blant annet regelverket for turistfiskerier har vært til stede under intervjuene. Her har dokumenter sammen med intervjuer vært med på å bygge opp hvordan forvaltningen for turistfiske kan bli mer bærekraftig. Dokumentene har også bidratt til å bekrefte de muntlige intervjuene ved at dokumentene representerer tidsbilder og historikken til turistfiskerier, mens intervjuene får frem minner, refleksjoner og opplevelser knyttet til turistfiskerier (Brinkmann og Tanggaard 2012).

En viktig del av dokumentanalyse er å være kildekritisk til dokumenter og intervjuer slik at de vurderes ut ifra sin autenticitet, troverdighet, representativitet og mening (Johannesen et.al 2016). Med autenticitet menes overveielser om hvorvidt opprinnelsen til og avsenderen av et dokument kan identifiseres entydig. Med troverdighet menes overveielser om hvorvidt det er usikkerheter eller skjevheter forbundet med et dokument eller et sett av dokumenter. Med representativitet menes overveielser om i hvilket omfang et dokument representerer et typisk fenomen eller kanskje en uregelmessighet eller et brudd med en diskurs. Med mening menes overveielser om hvorvidt meningen i et dokument framstår klart (Brinkmann og Tanggaard 2012). Det er viktig som forsker at man er kritisk til hvilke dokumenter som benyttes og hvor dokumentet kommer fra. Dette er på grunn av at ethvert dokument vil ha varierende troverdighet etter hvilken hensikt det er skrevet og hvem som har skrevet det. Det er for eksempel ikke sikkert at turistfiskerier har et så dårlig omdømme som er blitt fremstilt i media.

3.6 Gjennomføring av dokumentanalyse

Hensikten med denne studien er å finne ut av hva som kan gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig. Det er blitt benyttet primærdata i form av intervju. Dette er informasjon som er samlet direkte inn fra mennesker. Det er også benyttet høringsdokumenter, stortingsmeldinger, doktorgradsavhandlinger, rapporter, artikler, avisartikler med mer, for å undersøke problemstillingen. Dette kan betegnes som sekundærdata, siden det er data som allerede eksisterer. Når man benytter seg av sekundærdata, er det viktig å huske på at det er data som er samlet inn til et annet formål enn det vi skal bruke det til. Bruk av sekundærdata vil gi oss ferdige resultater og ikke rå-data som er brukt i den undersøkelsen, noe som gir begrensinger for hva forskeren får ut av sekundærdataen. En annen utfordring ved bruk av sekundærdata, er at det kan være fra ulike tidsperioder. Det som kunne beskrive situasjonen for mange år siden, trenger ikke være representativt for dagens situasjon.

3.7 Begrensninger for oppgaven

Tids- og ressursbegrensing er en viktig faktor i valg av informanter. Datainnsamlingen som er blitt gjennomført i denne studien er i stor grad blitt påvirket av Covid-19 pandemien. Dette har ført til at intervjuguiden har blitt endret på opptil flere ganger, med tanke på hvem jeg hadde tenkt til å intervju og hva som lot seg gjøre med tanke på pandemien. Intervjuguiden er også blitt endret på grunn av at gjennomføringen av intervjuene ble spredt over flere måneder og man i løpet av disse månedene fikk et nytt regelverk gjeldende for turistfiske næringen. Intervjuene er blitt gjennomført over telefon eller teams etter råd fra folkehelseinstituttet om å holde avstand og bare omgås med de nærmeste. Enkelte informanter har også utsatt intervjuer da de ikke har hatt tid den aktuelle dagen og mulighet til å gjennomføre intervjuet. En annen begrensning for oppgaven er at informantene kan ha blitt påvirket av ulempene ved covid-19 når de har svart på spørsmålene, ved at det har vært lite utenlandske fisketurister i år. Det har kanskje dermed vært mer norske fisketurister på besøk hos turistfiskebedriftene.

3.8 Evaluering av kvalitativ forskning

Hvordan man skal vurdere hva som er god kvalitet på kvalitativ metode er mye diskutert. Innenfor kvantitativ forskning blir ulike former for validitet og reliabilitet brukt som kriterier

for kvalitet. Noen bruker andre begreper i forhold til kvalitativ forskning, slik som pålitelighet, troverdighet, overførbarhet og overensstemmelse. Johannesen et.al (2016) mener at ved kvalitativ forskning er det ikke snakk om enten-eller, men både-og. Noen ganger kan relabilitet og validitet, slik det er forstått i kvantitative undersøkelser, også være relevant i kvalitativ forskning, mens det andre ganger er det andre kriterier i å vurdere kvaliteten ved kvalitativ forskning. Jeg har i denne studien valgt å vurdere kvaliteten ut ifra begrepene relabilitet, validitet, etterprøvbarehet og generalisering.

3.8.1 Relabilitet

Relabilitet knytter seg til undersøkelsens data og hvor pålitelig datamaterialet er. Det vil si hvilke data som brukes, hvordan de samles inn og hvordan de bearbeides. Johannesen mfl. (2016) skriver at innenfor kvalitativ forskning er slike krav om reliabilitet lite hensiktsmessige. For det første benyttes ikke strukturerte datainnsamlingsteknikker, det er ofte at samtalen styrer datainnsamlingen. For det andre er observasjoner klart verdiladet og kontekstavhengige. Det vil være umulig for en annen forsker å duplisere en annen kvalitativ forskers forskning. For det tredje bruker man som forsker seg selv som instrument. Ingen andre har samme erfaringsbakgrunn som forskeren, og ingen andre kan derfor tolke dataene på samme måte (Johannesen et.al 2016). Dersom det er stort samsvar mellom datainnsamlingene og undersøkelsesopplegget, er relabiliteten høy (Grønmo 2004). Dette forutsetter at undersøkelsesopplegget er utformet slik at det er mulig å følge hele prosessen fra valg av data og frem til konklusjonen, og på den måten at utenforstående har muligheten til å gjenspeile de samme resultatene. I denne studien er fremgangsmåten i metodekapittelet detaljert beskrevet. Det er benyttet intervjuguider som er nøye utarbeidet og lydopptaker, noe som vil gjøre det mulig å oppnå nesten like data i ettertid teoretisk sett. Dette vil i praksis ikke alltid være mulig da sosiale fenomener er i stadig endring og mange undersøkelsesopplegg er for komplekse til å gjennomføres på nøyaktig samme måte (Grønmo 2004). Jeg vil likevel argumentere for at relabiliteten høyner ved å bruke dokumentanalyse i tillegg til intervju, for å få en best og mest mulig korrekt forståelse av hva som ble sagt.

3.8.2 Validitet

Selv om reliabiliteten er høy slik at vi har pålitelige data, er det ikke sikkert at disse data er relevante eller treffende for det vi har til hensikt å studere. Datamaterialet kan ha lav validitet selv om reliabiliteten er høy. Validitet refererer til datamaterialets gyldighet med hensyn til de problemstillingene som skal belyses (Grønmo 2004). Validiteten i kvalitative studier dreier seg om i hvilken grad forskerens fremgangsmåter og funn på en riktig måte reflekterer formålet med studien og representerer virkeligheten. Dette betegnes som troverdighet (intern validitet) (Johannesen et.al 2016). Videre må man se om resultater fra et forskingsprosjekt kan overføres til liknende fenomener og i hvilken grad de kan generaliseres. Dette betegnes som overførbarhet (ekstern validitet) (Johannesen et.al 2016). Å oppnå perfekt validitet i samfunnsvitenskapelige studier, er i praksis ikke mulig og det finnes ingen enkle kriterier for hva som kan betraktes som tilfredsstillende validitet. Det finnes heller ingen presise mål på validitet og det er ikke mulig å teste eller beregne validiteten på en eksakt måte. Den viktigste framgangsmåten for å vurdere validiteten er å foreta kritiske og systematiske drøftinger av undersøkelsesopplegget, datainnsamlingen og data materialet med vekt på de validitetstypene som er mest relevante for den aktuelle studien, og med referanse til de ulike aspektene ved hver av disse validitetstypene (Grønmo 2004). I denne studien har fokuset vært å finne ut om hva som skal til for å gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig. Siden dette er et tema det finnes begrenset kunnskap om, har en forsøkt å knytte temaet opp mot annen relevant forskning. I tillegg har jeg vært opptatt av at utvalget som er gjort og datainnsamlingen skulle gi svar på problemstillingene, og på den måten er det forsøkt å sikre god validitet gjennom studien.

3.8.3 Etterprøvbarehet

Studien gjort i denne oppgaven er gjennomført etter gjeldende retningslinjer ved UIT for behandling av personopplysninger. Intervjuene er basert på notater og lydopptak. Selv om de ulike informantene er navngitt etter hvilket forvaltningsorgan de tilhører, er direkte informasjon om de ulike informantene utelatt fra oppgaven. Jeg har også valgt å anonymisere navnene og nøyaktig beliggenhet på bedriftene. Dette påvirker etterprøvbareheten av de direkte funnene, men det er allikevel mulig å teste om funnene er rimelige ved å gjøre undersøkelser i andre kommuner eller fylker.

3.8.4 Generalisering

Generalisering blir i kvalitativ forskning definert som påstander om at det som gjelder på ett sted eller en tid, også vil gjelde et annet sted eller til en annen tid. I kvalitativ forskning er det vanlig å basere seg på å studere noen få caser, selv når antallet av caser blir stort blir disse valgt uten å følge strenge kriterier for tilfeldige utvalg. Mens man i kvantitativ forskning baserer man seg på sannsynlighetsbaserte og induktive resonnementer, vil det dermed være vanskeligere å generalisere casestudier i kvalitativ forskning (Nadim 2015).

Siden temaet i denne studien er lite forsket på tidligere og utvalget i denne studien ikke er så stort, er det vanskelig å generalisere informasjonen informantene kom med. Det er likevel ikke usannsynlig at turistfiskebedrifter andre steder enn på Senja har samme syn på turistfiske næringen. Men funnene i denne oppgaven kan nødvendigvis ikke generaliseres til turistfiske som helhet, siden det ikke er et representativt utvalg for hele turistfiske næringen, hele Senja eller Troms og Finnmark.

4 Resultat

I dette kapittelet vil resultatene som kom frem under intervjuene av informantene presentert. Her vil det bli presentert hva de ulike informantene ser på som utfordringer knyttet til turistfiskerier, hvordan turistfiskerier kan bli mer bærekraftig og om hva de tenker med en innføring av en sertifiseringsordning.

4.1 Bedrifter

Bedriftene som er valgt ut i denne studien er både store og små aktører med beliggenhet på Senja, som sysselsetter alt i fra 1/2 til 30 årsverk og som har 18 til 145 sengeplasser. Bedriftene har fra 4 til 20 båter tilgjengelig for utleie, pluss at en av bedriftene har en større båt med kaptein hvor de tilbyr guidet fisketur med matlagning av fangsten turistene får om bord. Denne båten blir også brukt til hvalsafari. Turistene som besøker turistfiskebedriftene og som fisker, er stort sett fra hele Europa, hovedsakelig fra Tyskland, Sverige, Sveits, Østerrike, Ukraina, Polen, Litauen og Russland. De har også dropin besøk av nordmenn, men nordmennene kombinerer gjerne besøket med andre aktiviteter enn bare fiske. Bedriftene har alt i fra 60 til ca. 200 besøkende turister som fisker hver sesong. Turistfiskesesongen varer alt i fra begynnelsen av mars til begynnelsen av oktober ettersom hvor bedriftene ligger, men fisket foregår hovedsakelig i sommermånedene. Turistene fisker i nærområdene til de ulike bedriftene, men det er mange turister som vil ut av fjordene og til åpent farvann. Det er som regel turistene som har det de trenger av fiskeutstyr med seg, men hvis de mangler noe har bedriftene utstyr de kan kjøpe. Noen turister har også egne redningsvester/dresser med seg.

3 av 4 bedrifter er medlem av en organisasjon, hvor kun en av de tre bedriftene er medlem hos NHO reiseliv. Den fjerde bedriften som ikke er medlem av en organisasjon, fikk spørsmål om hvorfor de ikke var medlem av en organisasjon og svarte at det ikke var noen grunn til det.

De godene turistfiskebedriftene får av å være medlem hos en organisasjon er blant annet utvidet permittering, rabatter/innkjøpspris på rekvisitter, forsikring og synliggjøring på bookingsider.

Alle bedriftene er positiv til den nye lovendringen av turistfiske, selv om de fleste av bedriftene ikke har fått med seg at reglene blir endret fra 1. januar 2021. En bedrift mener at å gå fra å kunne ta med seg 20 kg filet til 18 kg filet ut av landet, vil føre til mer svinn og

bedriften sier også at turistene som kommer på besøk dit, kommer som regel med fly, som vil gjøre det vanskelig for turistene å smugle fisk med seg hjem. En annen bedrift synes det er bra med kontroll med tanke på næringen, men bedriftene har ingen myndighet til å gjøre noe med tanke på hvis turistene bryter regelverket, annet enn å bare veilede de og gi beskjed videre til myndighetene om at regelverket ikke blir fulgt. De vil også at regelverket blir fulgt opp bedre av myndighetene, enn hva det har blitt. De to siste bedriftene benytter seg av GoFish, hvor oppdatering på det nye lovverket vil stå. GoFish er en app-løsning som er tilgjengelig for alle bedrifter som driver med turistfiske. I denne appen har man mulighet å se båtene sine i kart som oppdateres hvert minutt om hvor båten befinner seg, rapportering av fangst som registreres daglig blir automatisk sendt til Fiskeridirektoratet og det er også en sikkerhetssjekk for turistene hvor de legger inn kontaktinformasjon, slik at de som driver bedriftene kan se kontaktinformasjon på de som er ombord i båten. Alle bedriftene som er intervjuet, sier de ikke vil bli særlig påvirket av den nye lovendringen.

På spørsmål om hva bedriftene mener skal til for at turistfiske skal bli en mer bærekraftig næring, svarer den første bedriften at de lovendringene som er gjort og som gjelder fra 2021 blir beholdt og ikke endret på. Bedriften er usikker på hva som skal til, men svarer at man burde oppfordre til å ta vare på hele fisken og ikke kaste restene. Bedriften sier også at det er viktig med fangstrapportering slik at man vet hvor mye som blir fisket av de ulike artene og at bestandene blir holdt bærekraftig. Det denne bedriften bidrar til, er å leie lokal transport til turistene for å hente de på flyplassen, bedriften sørger også for at turistene handler mat på den lokale butikken og tilbyr også båtguiding, som resulterer i arbeidsplasser for lokalbefolkningen. Den andre bedriften svarer at myndighetene og organisasjoner burde gi informasjon om hvordan situasjonen er for kysttorsken og andre sårbare arter i områder knyttet til turistfiskebedriftene. Bedriften foreslår at hvis man er registrert som en turistfiskebedrift, burde man fått tilsendt informasjon om områder knyttet til den aktuelle bedriften. Denne informasjonen burde oppdateres regionalt. Den tredje bedriften har ikke et inntrykk av at turistfikenæringen ikke er bærekraftig. De er en stor bedrift som skaper arbeidsplasser, som fører til at folk vil bo og etablere seg i bygda. Bedriften sier at uten turistfiske i bygda ville ikke bygda vært det samme som den er i dag. Bedriften sier også at de har mye tilsig av fisk i fjordene og at akkurat i området hvor de turistene som oppholder seg på denne bedriften er og fisker, er det mye kysttorsk. Bedriften mener også at det er mer av kysttorsk i fjordene i Troms og Finnmark, enn hva det er fra Nordland og sørover. Den fjerde bedriften svarer at man må luke bort de useriøse bedriftene.

Alle bedriftene er positiv til en innføring av en sertifiseringsordning, så lenge den ikke stiller for høye krav til bedriftene og at det er muligheter for bedriftene å oppnå sertifiseringen uten at kostnadene blir for høye. Det må også være en sertifisering som er fornuftig og som gir noe tilbake til bedriftene. På spørsmål om hvilke krav som ville vært relevant for en slik sertifisering er svarene nokså ulike etter hvor mye kunnskap de har om hva en sertifisering er. En bedrift svarer at bedriftene må ha forsvarlig utstyr og at sikkerheten til turistene ute på havet blir ivaretatt. En annen bedrift svarer at man ikke må fiske bevist etter uer, som i likhet med kysttorsken er en sårbar art. Denne bedriften mener også at de kravene som sertifiseringen får, ikke må være for strenge slik at det blir vanskelig å få sertifiseringen. En tredje bedrift mener at alle båtene som leies ut til turister må ha en viss standard og båtene må ha AIS (Automatic Identification System), slik at man kontinuerlig har oversikt over hvor turistene fisker og for at det skal bli lettere å sende hjelp hvis noe skulle skje. Bedriften mener også at de som jobber ved turistfiskebedriftene, må ha en sterk tilstedeværelse når turistene er der. Bedriften sier også at det er mange som driver en turistfiskebedrift ved at de har to eller flere båter til utleie, hvor de selv ikke er til stede under turistens opphold, hvor turistene blir mottatt med en nøkkel som bare står i døra eller kun en kort gjennomgang av hvor ting er. De møtes kanskje på en mandag og sees ikke igjen før søndag. Hvis det da skulle skje noe med turistene, er det langt til hjelp. Bedriften mener dermed at en slik sertifiseringsordning må ha noen minimumskrav om beredskap, hvor det er personell til stede, minimumsutstyr på båter og det burde også vært slik at turistfiskebedriftene som sertifiseres benytter seg av gofish.

Alle bedriftene stiller krav om båtførerprøve hvis turistene er født etter 1980. Er de født før, har de automatisk lov til å føre båt. Har de ikke tilstrekkelig med kunnskap til å føre båt, vil opplæring bli gitt til dem som er født før 1980 og til de som har båtførerprøven, men som er usikker på hvordan det gjøres. Noen bedrifter tar også en prøvetur med turistene som er usikre på å føre båt. Dette er for å forsikre bedriftene og turistene at ulykker ikke oppstår. Turistene får også informasjon om lokale forhold knyttet til vind, bølger, skjær og andre lokale farer før de går ut med båten. Er det for mye vind, for dårlig vær eller for høye bølger, får ikke turistene lov å gå ut med båt.

Turistfiskebedriftene har informasjon om det gjeldende regelverket tilgjengelig på alle språk og turistfiskebedriftene forsikrer seg om at turistene følger regelverket gjennom å informere turistene ved ankomst, ved sterk tilstedeværelse av de ansatte, innlogging i gofish når de drar ut på havet for å fiske og utlogging når de kommer inn fra havet. Ved bruk av gofish, registreres fangsten når turistene kommer inn til land. Dette gjøres ved hjelp av et

avkryssingsskjema eller en fangstrappport som turistene må fylle ut. Blir ikke dette gjort, er de merket med rød og har ikke sjekket seg ut av båten de har leid den dagen.

Det bedriftene gjør med restene av fisken etter at fisken er ferdig sløyd er å ta restene med seg ut på havet, hvor de kaster det. Dette fører til at andre dyr og organismer langs kysten får lett tilgjengelig mat. Turistene oppbevarer fangsten sin vakuumpakket i frysebokser som turistfiskebedriftene har tilgjengelig. Noen av bedriftene har også isoporkasser som er godkjent for fly som turistene kan ha fisken sin i. Hvis turistene har fisket over tillatt kvote på hva de får ta med seg ut av landet, har bedriftene ulike måter å håndtere overskuddsfangsten. De fleste bedriftene følger med på hva turistene rapporterer inn, informerer de hvis de ser at de begynner å nærme seg grensen og har turistene fisket for mye blir fisket gjort deretter og da gjerne med catch and release prinsippet. Selve overskuddsfangsten som er tatt opp og sløyd blir gitt til andre turister som ikke har fisket for mye, den blir også gitt til bedriftene eller bare lagt igjen hos bedriften.

På spørsmål om hvilket forhold bedriftene har til de lokale fiskerne/kystfiskerne er det noen av bedriftene som ikke har et spesielt forhold, noen har et bra forhold, mens andre leier lokale fiskere til å ta med seg turistene ut på havet. Tre av fire bedrifter har ikke hatt kontroll hos seg av de som utfører kontroll hos turistfiskebedriftene. På spørsmål om bedriftene savner noe i dagens regelverk, er det to bedrifter som synes regelverket som gjelder er helt greit og at det er bra nok regulert. De to andre bedriftene savner at det burde vært satt noen krav om hvem som får holde på med turistfiske og at kontroll på grensen fungerer som det skal.

4.2 NHO Reiseliv

Informanten fra NHO Reiseliv jobber som næringspolitisk fagsjef innenfor myndighetskontakt og analyse. NHO Reiseliv sier at de største utfordringene turistfiskerieringen står overfor i dag er et omdømmespørsmål og en rykteutfordring, hvor man ikke helt har klart å skille mellom seriøse bedrifter som følger lover og regler og som driver med verdiskaping og de mer private aktørene, gjerne utenlandske borgere som får flere gjester på besøk og ikke følger de lovene og reglene som er satt. Som man kan si driver en form for miljøkriminalitet, hvor det fiskes så mye som mulig over den perioden de er på besøk. I dag er situasjonen for turistfiskerieringen lik som for andre turistnæringer, mht.

korona. Bedrifter er usikker på om utenlandske turister kan komme til Norge i det hele tatt med tanke på smitte og de bekymrer seg over om de i det hele tatt klarer å overleve.

NHO Reiseliv har mellom 40 til 50 registrerte turistfiskebedrifter som medlemmer. Totalt er det 1232 registrerte turistfiskebedrifter i Norge, hvorav 399 av disse er frivillig registrerte. På spørsmål om hvordan holdningen fra turistfiskebedriftene er å bli medlem hos NHO Reiseliv, svarer NHO Reiseliv at holdningen til alle vet de ikke, men de som allerede er medlem er godt fornøyd og har kommet med positive tilbakemelding på det å være medlem hos dem. NHO Reiseliv har 3500 medlemmer totalt og turistfiske utgjør en veldig liten del av medlemsmassen. Her har NHO reiseliv jobbet mye med rekruttering av at turistfiskebedrifter skal bli medlem, ved å reise ut på bransjemøter. Fordelene av å være med i en organisasjon som NHO Reiseliv er forsikring, innkjøptilbud, pensjonsordninger, juridisk bistand, rekruttering, møteplasser, digital matkontroll, digitale håndbøker, kommunikasjon og mye mer. På spørsmål om de har noen utfordringer for at bedriftene skal bli medlem svarer de at de ikke har noen utfordringer for å få nye medlemmer, men det vil være en kostnad å være medlem hos NHO reiseliv. Det har også vært en økning i medlemsmassen hos turistfiskebedrifter.

Som en løsning på utførselskvoten foreslår NHO reiseliv i sitt høringsbrev å innføre fiskekort for de personene som er utenlandske borgere med hus eller hytte i Norge og de turistene som ikke fisker hos en registrert turistfiskebedrift, slik at de også kan ta med seg fisk ut av landet. NHO reiseliv mener med innføring av et fiskekort er at de turistene som er og ferierer i Norge og som kommer i bil eller med campingvogn og som har lyst å fiske, skal få kunne ta med seg 10kg filet av fisk ut av landet så lenge de har skaffet seg et fiskekort og kan fremvise dette ved grensen eller ved plassen de oppholder seg ved med bil eller campingvogn. Det er også svensker, dansker og finsker som har hytte i Norge og som kanskje har lyst å ta med seg fisk hjem til hjemlandet sitt, da mener NHO reiseliv det blir lite hensiktsmessig for disse å skulle måtte fiske hos en registrert bedrift for å kunne ta med seg fisk hjem. Det ville også vært synd med tanke på gjestfriheten til Norge. Det samme prinsippet gjelder hvis man får besøk av for eksempel en svenske som vil fiske og ta med seg litt hjem til familien sin etter et opphold i Norge. NHO reiseliv har også snakket med sine medlemmer og flere av disse bedriftene mente det var en god løsning. Det er også en enkel måte å kunne kontrollere de som kommer til Norge for å fiske, men som ikke fisker hos en registrert bedrift. For det er ikke ulovlig for noen å fiske så mye man vil fra havet, man kan bare ikke ta det med seg ut av landet. Har man

da et fiskekort som sier at man kan ta med seg 10kg fisk ut av landet, blir det satt en begrensning på hvor mye turistene tar ut av havet.

På spørsmål om NHO reiseliv har kjennskap til Green-Key svarer de at de vet at det er en miljøsertifisering og vet at flere medlemmer er positiv til en slik sertifisering. For bedriftene er det viktig med et godt omdømme og man ønsker dette slik at det ikke blir så lett å angripe bedriften eller omdømmet til bedriften. Et problem som kanskje kan bli borte med en sertifiseringsordning er de aktørene som kjøper opp private hus og som inviterer gjester som er ute og fisker i store mengder, som ikke følger noen lover eller regler. Hvis man har en form for sertifisering, har man med engang en slags godkjenning fra myndighetene. Å få en form for sertifisering til turistfiskebedriftene er det flere som ser på som en god løsning. Det burde være lett å oppnå dette løyvet for bedriftene og de kravene som settet må settes i samarbeid med myndighetene.

4.3 Senja Kommune

Talspersonen fra Senja kommune jobber som fagansvarlig på miljø og landbruk innenfor plan og utvikling. Hun var den personen som hadde mulighet til å stille på intervju og hun hadde også mest kunnskap om temaet.

For å få en mer bærekraftig forvaltning av turistfiske mener Senja kommune at det må være bedre kontroll på hvor mye turistene fisker, særlig på sårbare arter. Ressursene som blir tatt opp må også bli bedre utnyttet enn det de er i dag. Turistene kan dermed ikke bare ta med seg den fineste delen av fisken ut av landet, de må benytte seg av hele ressursen slik de må i fiskeindustrien. Det må også være en begrensning på sårbare arter, i form av hvor mye turistene kan fiske. Noen turister er opptatt av å fiske størst mulig fisk, også kalt for trofefisk. De er også opptatt av å fiske på bestemte arter, slik som kveite, uer, torsk og steinbit. Fisker de mye av bestemte arter, kan dette bli utfordringer lokalt, da med tanke på steinbiten sin rolle med tareskog og kråkeboller. Senja kommune tenker også at turistfiske er godt organisert, med tanke på registrering av fangst. De opplever at enkelte bygder på Senja opplever et "svartemarked", hvor utlendinger kjøper opp hus for å etablere turistfiskebedrifter som ikke er registrerte bedrifter og at de ikke gir tilbake noe til lokalsamfunnet. Lokalforankring er viktig, og det kan gjøres mer for å få større ringvirkninger. En bekymring som Senja kommune har er

at hvis utlendingene kjøper opp de fleste hus i en bygd og gjør dette om til bedrifter som tilbyr overnatting etc. så vil lokalbefolkningen ikke ha noen naboer igjen.

På spørsmål om hva som er de største utfordringene i dagens forvaltningssystem for turistfiske sier Senja kommune at det er ingen form for kontroll, man vet ikke hva som fangstes eller hvor mye som fangstes selv om man nå prøver på å få en registrering på det, er det ikke noe godt system på registreringen.

Senja kommune er positiv til det nye lovverket som er kommet, men sier at det fortsatt ikke er noen god kontroll på det reelle opptaket av fisk. Jo mer man strammer inn på hvor mye de kan ta med seg, desto større fare er det for at turistene kanskje heller velger å ta med seg den mest eksklusive delen av fisken. Senja kommune synes forvaltningsmessigsett at det er viktig å få vite hvor mye som fangstes og da kan man også få et bilde av hva som blir tatt ut og hvordan det står til med bestandene.

I forhold til planverket så er det ikke så mye kystzoneplanlegging som har betydning for turistfiskebedrifter. Men det er satt av havneområder, flytebrygger og anlegg som går ut i sjø i kystzoneplanen. Kommunen synes det er viktig å ha gode planer over hvor nye oppstartede bedrifter blir lagt og at det finnes et godt system for at bedriftene blir registrert og at de må ha en offisiell godkjenning på at de kan drive anleggene ut ifra hvor stor bedriften er og at de må registrere antall gjestedøgn. Hvis ikke vil det bli en uoversiktlig sak og de synes det burde være et hvis tak på hvor mange gjestedøgn en bedrift kan ha innenfor et område. Er ikke utenkelig at man kan se for seg noe sånt med tanke på regioninndeling og at denne regionen er knyttet til ett sjøområde.

Når det kommer til sertifisering så synes kommunen at en eller annen form for en sertifiseringsordning absolutt kunne vært aktuell for turistfiskebedriftene. Da kan man knytte opp strengere kriterier enn hva man kan sette i en lov. De kriteriene kommunen tror kan være aktuell er sikkerhet og hvordan system de har for det, hvordan bedriftene påvirker miljøet i form av hvilket drivstoff de bruker på båtene, at bedriftene tar vare på hele fisken og at bedriftene eller turistene registrerer fangsten de får.

4.4 Fiskeridirektoratet

Informanten fra Fiskeridirektoratet jobber blant annet med turistfiske i Fiskeridirektoratet region Nord i fartøy og deltakerseksjonen. Fiskeridirektoratet mener at grunnen for at turistfiske blir sett på som et stort problem er på grunn av at turistene kommer i biler og campingbiler med stor lagringsplass og fyller opp dette med fisk de har fisket i Norge. Turistene har gjerne et høyt uttak av fisk og de fisker ikke gjennom registrerte bedrifter slik at fangsten blir registrert og rapportert inn til Fiskeridirektoratet. Når de kommer i biler og campingbiler, er det mindre sannsynlig for at turistene legger igjen noe til lokalsamfunnene. De har gjerne med seg egen mat og drikke. Det har også vært få reguleringer på turistfisket, hvis man sammenligner med yrkesfisket som er veldig strengt regulert. Yrkesfiskerne eller andre som bor langs kysten i nærhet til ressursene i havet, føler at turistene får fiske urettmessig mye. Her er det en motsetning mellom yrkesfisket og turistfiske.

På spørsmål om hva de største utfordringene i dagens forvaltningssystem når det kommer til turistfiske, svarer Fiskeridirektoratet at turistfiskerieringen er vanskelig å kontrollere. Det er vanskelig å kontrollere turistene når de er ute og fisker, siden de ikke vet hvor mye fisk turistene har fisket fra før av. Det eneste de kan kontrollere ute på havet, er om turistene har fisket og beholdt fisk under minstemål. Det er også vanskelig med tilstedeværelse når turistene er ute og fisker med tanke på de store avstandene som er. Det er dermed vanskelig å kontrollere aktiviteten hos bedriftene, siden det er muligheter for at det ikke er noe aktivitet når man kommer på kontroll. Det er vanskelig å utforme et regelverk som passer godt for samtlige aktører. Noen bedrifter ønsker mer detaljerte reguleringer å forholde seg til, mens andre bedrifter ønsker mer frihet. Det er også forskjellig hvordan turistfiskebedriftene forholder seg til regelverket.

På spørsmål om hva som skal til for å få flere kontroller ute på turistfiskebedriftene, svarer Fiskeridirektoratet at turistfiske har høysesong om sommeren, som vil i hovedsak si at det er en annen sesong for ordinært fiske. Bemanningen hos fiskerimyndighetene er annerledes på denne tiden av året, noe som kan ha en viss innvirkning på hvor mange kontroller som utføres. Det er også vanskelig å kontrollere og vite når turistene fisker og når de forlater bedriften og drar hjem med fangsten de har fått. Man må dermed ha løsninger som sørger for at man vet når det fiskes. Man kan også samordne kontroller med tollvesenet og politiet. Et generelt økt fokus på turistfiske kan hjelpe i de månedene man vet det er mange turister som er og fisker. Men dette blir et spørsmål om prioriteringer basert på ressursene som er til

rådighet. De som utfører kontroller, er inspektører fra Fiskeridirektoratet under seksjon for ressurskontroll, Fiskeridirektoratet sin sjøtjeneste, kystvakta og tollvesenet driver med kontroll på grensene og flyplassene. Kontrollene kan bli gjort mer effektive med at man til enhver tid vet når det foregår fiskeriaktivitet hos bedriftene og at man vet når turister reiser hjem med fangsten de har fått både med fly og i fryseboks i bagasjerommet på bil og bobil. Rapportering av fangst skal gjøres fortløpende av turistfiskebedriftene fra og med 01.01.2021 og det er ingen krav i regelverket om hvor ofte kontroller skal utføres. Man kan sette rutinemessige kontroller eller kontroller ved oppfølging av tips.

På spørsmål om bedriftene kan gi sanksjoner hvis de ser at turistene bryter loven, sier forskriften om turistfiskevirksomheter paragraf 6 og 8 at Fiskeridirektoratet kan slette en turistfiskevirksomhet fra registeret over turistfiskevirksomheter dersom virksomheten grovt eller gjentatte ganger ikke overholder pliktene etter §§2-4, eller dersom virksomheten ikke har drevet turistfiskevirksomheten i henhold til § 1 i de to foregående årene. Foretak eller den som forsettlig eller uaktsomt overtrer §2-5 kan ilegges overtredelsesgebyrer i henhold til lov 6.juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressurser § 59 og forskrift 20.desember 2011 nr. 1437 om bruk av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr ved brudd på havressursloven (Fiskeridirektoratet 2020(b)).

Fiskeridirektoratet mener at man kan få en sertifiseringsordning for turistfiskebedrifter ved å gi sertifisering til bedrifter som viser at de drifter etter noen satte standarder. Dette ville vært bra for omdømmet til den enkelte bedrift. Fiskeridirektoratet mener også at en sertifisering ville bidratt til å ansvarlig gjøre bedriftene, ved å sørge for at turistene ikke fisker for mye. Det er også kjedelig for bedriftene som eventuelt får en slik sertifisering å miste den som et resultat av at de ikke overholder regelverket. Mange vil nok også assosiere en sertifisering med bærekraft og da gjerne bærekraftig fiske og bærekraftig reiseliv. De kriteriene Fiskeridirektoratet mener en sertifisering skulle hatt, er at siden det meste av aktiviteten knyttet til turistfiske foregår i regi av en bedrift, ville for eksempel en tilrettelegging av en godkjent app-løsning med rapportering om melding ved oppstart og avslutning av fiskeriaktivitet, hvilket fartøy som er blitt benyttet på aktuell fisketur, samt rapportering av fangst vært gode kriterier. Dette vil også gjøre det lettere å utføre kontroller. Denne løsningen må være brukervennlig for bedriften og bedriftene må også vise at de overholder regelverket og at de har motivasjon og forutsetninger for å følge reglene.

Fiskeridirektoratet mener at fordelene med et strengere regelverk er at man får mer informasjon om aktiviteten som foregår og at uttaket forhåpentligvis blir noe lavere. Dette gjør det enklere å for eksempel tilpasse hvor stor avsetning eller kvote man skal sette av til turistfiske hvert år. I det nye regelverket fremkommer det også at alt av fisk som fraktes ut av landet av turister, må være fisket i regi av en turistfiskebedrift. Dette kan ha positive effekter for lokal turistfiskerier. Ulempen med et strengere regelverk kan være at både turistene og bedriftene føler de får mindre frihet. Fiskeridirektoratet sier at det er flest fordeler for fiskerimyndighetene, men at målet må være å ha et godt regelverk som er mulig å håndheve.

4.5 Nærings- og fiskeridepartementet

Informanten fra Nærings- og fiskeridepartementet jobber som seniorrådgiver innenfor seksjon for næringsutvikling fiskeri og havbruk. Informanten har jobbet med turistfiske i 10 år og har god kunnskap på temaet.

Nærings- og fiskeridepartementet mener at grunnen for at turistfiske blir sett på som et problem i dag, er sammensatt. Den viktigste grunnen er inntrykket og omdømmet som er skapt av næringen gjennom media. Her har dårlige historier spredt seg. Disse historiene handler om for eksempel at turistene kommer til Norge og fisker så mye som de vil, det er gitt ett inntrykk om at turistfiske er fritt fram hvor turistene står og fisker dag inn og dag ut. Mens for yrkesfiskerne som er pålagt å følge strenge lover og regler. Det har også vært mange historier om at turistene blir stoppet på grensen for fiskesmugling med flere hundre kilo fiskefilet. De dårlige historiene har skapt et dårlig rykte for turistfiskerier. Dette med bakgrunn i alle historiene og at turistene ikke legger igjen noe til lokalsamfunnene de oppholder seg ved og fisker hos og at de kan ta med seg fisken helt gratis. Misbruk av tillit og grådige oppførsel hos turistene har fått plass i media. Disse historiene har vært der lenge og som vi kanskje sliter med ennå, men befolkningen ser kanskje nå at dette er på tur til å endre seg. Folk har fått en forståelse for at dette kanskje er en viktig næring for kystsamfunnene og at de ser at turistfiskerier blir regulert og at det også blir tilegnet ny kunnskap om næringen. Men historikken vil fortsatt være der og det vil fortsatt være folk som er skeptisk til næringen.

På spørsmål om hva som er de største utfordringene i dagens forvaltningssystem til turistfiske svarer Nærings- og fiskeridepartementet at dette henger sammen med forrige spørsmål. Det er også vanskelig med denne ubalansen mellom hva man kan ta ut ifra havet som privatperson/turist og hva man kan ta med seg ut av landet. Dette er også noe departementet mener har vært vanskelig med tanke på å treffe helt på hvilke lover og regler som skal gjelde.

Dette gjør også at næringsaktørene blir viktig. De skal tjene penger på å få gjester, men så skal de samtidig være hovedansvarlig for at turistene følger reglene og grensene som er satt, men de er ingen kontrollmyndighet, noe de heller ikke skal være. Dette skaper ringvirkninger for flere aktører. En annen utfordring er at det er så mange forskjellige måter å drive turistfiske på. Noen organiserer seg privat og ikke registrerer bedriften som en turistfiskebedrift, kjøper opp hus som er tilrettelagt for fiske med båt og brygge og andre fasiliteter og som leier ut dette til personer som ikke nødvendigvis bare er ute etter matauk eller å kose seg ute på fjorden. Dette henger også sammen med forrige spørsmål og er også et problem som næringen må ta stilling til.

Det som skal til for å få en mer bærekraftig forvaltning av turistfiske må knyttes til uttak fra havet. Ideelt sett så tenker departementet at bærekraft handler om fiskeressursens bæreevne og det har de gode anslag på hvordan det står til med de aller fleste bestandene våre, men det kan være store lokale variasjoner på kysttorsken. Departementet tror det med en pliktig registrering av fangst hos turistfiskebedriftene, kan på sikt bidra til å danne et bilde av hvor mye turistene fisker og hvor stort beskatningstrykket er. Det å få en oversikt over uttaket fra havet er avgjørende, og man må se hvilken løsning som egner seg best. Skal bedriftene ha ansvar for registrering eller skal man legge ansvaret på privatpersoner i form av fiskekort? Fiskekort finnes per dags dato bare for elver og innsjøer, hvor det er grunneier/landeier som regulerer tilgangen. I Norge er havet allemannsrett og man har ikke hatt en tradisjon for å innføre et allment fiskekort. Diskusjonen om fiskekort tidligere har dreid seg om hvem det skal gjelde for, om det bare skal gjelde for utlendinger eller/og fastboende, hvem skal kontrollere dette, skal det betales og eventuelt hvor mye? Det er slike ting som må diskuteres nøye om fiskekort skal innføres.

Nærings- og fiskeridepartementet sier det er utfordrende med kontrollarbeid generelt, noe som de også ser på yrkesfiskersiden. Det må være en realistisk gjennomføring av kontroller. Slik som reglene er nå, er det ikke forbudt å fange 400 kg fisk fra båt eller land med håndholdt fiskeredskap. Det er dermed vanskelig å skulle kontrollere hvor mye turistene fisker når de er

ute på havet eller hvor mye turistene har fisket før de drar hjem. Det letteste er å kontrollere turistene på grensen når de flyr hjem. Det som er vanskelig å kontrollere er turistene som kommer til Norge med egen bil, gjerne med tilhenger/campingvogn eller bobil. De fyller gjerne lagringsplassen opp med fisk de har fisket og tar dette med seg hjem uten at fisken er blitt registrert. Det her heller ikke alltid det er grensekontroller eller at tollstasjonene har kontrollører på jobb.

På spørsmål om en sertifiseringsordning kan være en mulig løsning på å få forvaltningen til turistfiske mer bærekraftig, så har det vært diskutert tidligere i likhet med fiskekort.

Spørsmålet hos departementet har vært hva man skal legge i en sertifisering. Sertifisering kan knyttes opp til en godkjenning av bedriften, en konsesjon eller et tillatelsessystem ifølge nærings- og fiskeridepartementet. Nærings- og fiskeridepartementet må vite hva en sertifisering skal innebære før de går god for det. Slik som situasjonen er per nå, så passer det best med en frivillig sertifisering slik som MSC og ASC sertifiseringene fungerer.

Departementet mener at en sertifiseringsordning kan bli brukt i en markedsføringsordning for bedriftene. Slik at turistene kan se og vite at de fisker hos en sertifisert bedrift som tar hensyn til miljøet rundt seg og ressursene i havet. Dette kan også brukes slik at Norges befolkning får et annet syn på turistfiskerieringen. Hvis en sertifiseringsordning skal innføres er ikke dette noe som Nærings- og fiskeridepartementet skal stå for og de kommer heller ikke til å sette noen krav om at bedriftene må ha en slik ordning. Men for at departementet skal gå god for det må de vite hva det innebærer og hva merverdien av en slik ordning er.

5 Diskusjon

Formålet med studien er å identifisere problemer knyttet til turistfiskerier, hvilke styrker og svakheter dagens regelverk har, hvilke endringer i forvaltningen som må til for å gjøre turistfiske mer bærekraftig og til sist hvordan en sertifiseringsordning kan bidra til dette.

5.1 Problemer knyttet til turistfiskerier

Problemene knyttet til turistfiskerier er mange og dreier seg i hovedsak om lite kunnskap til turistfiskerier og kontroll på uttaket av fisk. Det er også skapt et dårlig omdømme og rykteutfordringer for næringa gjennom media, om at turister fisker så mye de klarer og kun tar med seg den fineste delen av fisken hjem.

Omdømmet til turistfiskerier er ikke særlig godt, og det har blitt framstilt i media at utenlandske borgere som kommer til Norge for å fiske og kun tar med seg den fineste delen av fisken ut av landet, uten at de legger igjen en krone til lokalsamfunnene. Dette er det mange som reagerer på, da spesielt yrkesfiskerne som høster av de samme bestandene og selv er underlagt et strengt kontrollregime. Og at turister blir stoppet på grensen med flere hundre kilo filet, som de prøver å ta med seg ut av landet. Et annet problem knyttet til turistfiskerier er at det finnes for lite kunnskap om hvor mye fisk som fiskes av turistene. Historier som dette med grådig oppførsel og misbruk av tillit av turistene har fått plass i media og det er også slike historier som folk flest assosierer med turistfiskerier. Det er ikke før i de seneste årene at man har begynt å kartlegge hvor stor denne næringen er og hvor mye innvirkninger turistfiskerne har på fiskebestandene, ved å registrere fangsten til turistene og ved å få turistfiskebedriftene til å registrere seg.

Informanten fra Senja kommune fortalte at utenlandske borgere kjøper opp hus i Norge, hvor de har kaiområder med plass til båtene sine. I disse husene drives det en form for organisert kriminalitet, hvor utenlandske borgere er ute og fisker så mye de klarer med håndholdt fiskeredskap. Fangsten de får, blir filetert og lagt i fryseren før noen smugler det ut av landet. Denne formen kan gjerne sammenlignes med hvordan et narkotikanettverk fungerer. Man har også de turistene som kommer i bil enten med eller uten campingvogn, campingbil, har med seg en henger eller som også har med seg egen båt. Disse turistene fisker gjerne ikke hos en registrert turistfiskebedrift og det stilles ingen krav til disse turistene om at de må registrere fangsten sin. Man vet dermed ikke hvor mye som fiskes eller hvilken art de fisker. Man vet heller ikke om de følger reglene for minstemål og de har også større sjanse for å ta med seg

mer fisk ut av landet enn de 10 kg med filet de lovlig kan ta med seg, når de ikke fisker hos en registrert turistfiskebedrift.

Et annet problem knyttet til turistfiskerier er at det ikke stilles noen form for krav til oppstart av en turistfiskebedrift. Her kan hvem som helst starte en turistfiskebedrift, så lenge de har en båt til utleie for turister, tar turister med på fiske og/eller har sengeplasser for turistene. Dette kan føre til at aktører ikke har nok kunnskap om hva som skjer med en bestand, for eksempel kysttorsken, hvis den blir overbeskattet eller hvor store konsekvenser det har for økosystemet hvis en art skulle bli fisket helt bort i fjordene. Det er heller ikke sikkert de tenker på konsekvensene av å sende turister ut på havet og hvor stort ansvar de får for de turistene som leier båt hos dem. Å ikke stille krav til oppstart av bedrifter, kan føre til et hvis "svartemarked", hvor aktørene bare vil tjene penger på turistene og ikke bryr seg om regelverket som er satt for næringen. Dette fører også til et dårlig omdømme av turistfiskerier. Det settes heller ikke av områder i kystsonen som kun omhandler turistfiske, men det blir satt av havneområder, flytebrygger og anlegg som går ut i sjø i kystsonen. Dette kan være et krav til oppstart av hva som skal til for å starte opp en ny turistfiskebedrift. Man kan også se om hvor mange bedrifter som ligger i nærheten og om det er mulig å starte opp en turistfiskebedrift med hensyn til miljøet rundt og bestandene det fiskes på i det aktuelle området.

Det er også urovekkende å se at det er så få turistfiskebedrifter som er medlem hos NHO Reiseliv. Av de 1232 registrerte turistfiskebedriftene i Norge, er det kun 40 til 50 av disse som er medlem hos NHO Reiseliv. Noe som vil si at NHO Reiseliv maks representerer 50 turistfiskebedrifter, når man skulle tro det var mer, siden NHO Reiseliv er en så stor organisasjon for reiselivsnæringen. Det er også interessant at det finnes en egen organisasjon for turistfiske, kalt Yes Seafishing Norway, som ble etablert i 2018. Dette er kun nevnt helt kort av de ulike bedriftene da de ble intervjuet. Denne organisasjonen skal jobbe for næringens beste og organisasjonen skal også være en faginstans for å hjelpe medlemmene til blant annet bedring av kvalitet og forbedring av lønnsomhet. Dette skal også bedre omdømmet til næringen. Organisasjonen har en fellesrolle for næringa i kommunikasjon og informasjon mot myndigheter, media og andre samarbeidspartnere. Hvorfor ingen av bedriftene som er intervjuet er medlem hos denne organisasjonen, skal ikke spekuleres i, men det er en tankevekker at denne organisasjonen ikke har flere enn 73 medlemmer av de 1232 registrerte turistfiskebedrifter, selv om det er en ny oppstartet organisasjon (Yeaseafishing 2020).

5.2 Styrker og svakheter med dagens regelverk

Dagens regelverk gjelder kun for registrerte turistfiskebedrifter. Dette er bedrifter som er registrert i merverdiavgiftsregisteret, har inntekt fra næring basert på turistfiske i sjø på minst 50000 kr per kalenderår og som disponerer ett eller flere fartøy for utleie til fisketurer eller disponerer ett eller flere fartøy som tar turister med på fiske. For å bli en registrert turistfiskebedrift må bedriften selv sende en søknad til Fiskeridirektoratet. Styrken med dette er at man får registrert de seriøse aktørene som enten driver i småskala eller i storskala og man får også en oversikt over hvor stor næringen er. Svakheten med dette er som nevnt tidligere at det ikke stilles noen form for krav til bedriftene annet enn hva som står over. Hadde myndighetene satt inn ett kunnskapskrav eller krav om hvem som får drive med turistfiske, hadde man unngått de useriøse bedriftene og de bedriftene som driver svart. Fra rapporten om "Turistfiske i sjø" fra 2011 foreslo arbeidsgruppen at det ble lagt til rette for utarbeidelse av situasjonsrapporter om ressursgrunnet i forbindelse med nyetablering av turistfiskeanlegg. Rapporten sa at ved nyetablering av turistfiskebedrifter bør det, med hensyn til bærekraftig ressursutnyttelse, utarbeides en situasjonsrapport som beskriver bestandssituasjonen for fisk i aktuelt fiskeområdet, særlig i regioner hvor tettheten av turistfiskebedrifter er stor (Regjeringen 2011(a)). Dette er det også flere av informantene som savner og som de synes burde bli gjort.

Rapportering av turistenes fangst, skal sendes til Fiskeridirektoratet en gang per måned av turistfiskebedriftene. Fordelen med dette er at man får oversikt over hvor mye som fiskes av turistene i form av antall fisk som er beholdt, hvor mange fisk som slippes ut igjen og hvor mange båtturer de har hatt uten fangst. Ulempen med å ha bedriftene som ansvarlig når det kommer til rapportering av fangst en gang i måneden, er at det ikke er sikkert at alt av fangsten blir registrert. Dette kan føre til at bedriftene får sanksjoner fra Fiskeridirektoratet, på grunn av at turistene ikke har vært ærlige med utfyllingen av fangstrapporten. Hver enkelt turistfiskebedrift har også ulike måter å rapportere fangsten på, noen har det digitalt igjennom gofish, mens andre bedrifter har skjemaer som fylles ut av turistene for hånd eller elektronisk. En annen ulempe med at turistfiskebedriftene er ansvarlig for registrering av fangst, er at turistfiskebedriftene må ha full tillit til at turistene er ærlige med hvor mye de fisker og hvilken art de har fått. Det er heller ikke sikkert at turistene vet forskjellene på de ulike artene og registrerer den arten de tror det er. Det er heller ikke sikkert at turistene følger kravene om minstemål og at de setter ut fisk som er krokskadet eller skadet på en annen måte, som gjør at fisken uansett ikke overlever.

En annen svakhet med dagens regelverk er at turistfiskebedriftene ikke har mulighet til å gi sanksjoner til turistene, hvis de ser at regelverket blir brutt. De har kun mulighet til å veilede turistene til å følge regelverket. Regelverket tar for seg selve turistfiskebedriftene og ikke turistene som oppholder seg ved en turistfiskebedrift. Det vil dermed være bedriften som får overtredelsesgebyrer hvis turistene bryter loven. Her skulle det vært en paragraf som tilsa at bedriftene selv kan gi overtredelsesgebyrer til turistene hvis de bryter loven, da det er de som jobber hos bedriftene som har størst mulighet for å fange opp om turistene skulle bryte regelverket.

Det finnes heller ikke dokumentasjon på hvor effektivt det er å ha en utførselskvote på 20 kg for turistfiskerne, selv om den er ment å bidra til at volumfisket til utenlandske turister i Norge holdes innenfor visse rammer (Regjeringen 2011). Turistene vil likevel fiske utover den utførselskvoten de har, da det ikke finnes en begrensning eller kvote på hvor mye de kan fiske når de er på besøk i Norge, noe som igjen vil ramme bestandene det fiskes på.

5.3 Konsekvenser av den nye lovendringen for turistfiskerier

Det er ikke gjort særlig store endringer fra dagens gjeldende lovverk til det nye lovverket. Fra og med 1. januar 2021 har ingen turister lov å ta med seg fisk ut av landet med mindre de har fisket hos en registrert turistfiskebedrift og at de kan fremvise dokumentasjon på at de faktisk har fisket hos en registrert turistfiskebedrift. Dette er en god start på å få luket ut de useriøse aktørene og også de turistene som kommer til Norge i biler og bobiler og som har som formål å fiske mest mulig før de forlater landet. Dette gjør at man får en bedre oversikt over hvor mye turistene faktisk beskatter av ressursene i havet og man får også en indikator på hvor mange bedrifter som driver med turistfiske. Det innføres også et krav om digital fangstrapportering for turistfiskebedriftene og informasjonsplikten for turistfiskebedriftene vil bli mer tydeliggjort. Man vil dermed få en bedre tillit til at turistene og turistfiskebedriftene følger det nye regelverket som er satt, da sanksjoner og gebyrer for å ikke følge regelverket vil bli høyere og strengere.

Ved innføring av at turistene må fiske hos en registrert turistfiskebedrift for at de kan ta med seg fisk ut av landet, vil det kreve mer kontroll og håndheving av regelverket. Det må også lages en god løsning på dokumentasjonen turistene må fremvise når de forlater landet. Noe som lett kan gjøres gjennom ulike APP-løsninger. De som driver turistfiskebedriftene, vil få

et større ansvar med at regelverket blir fulgt og de utenlandske borgerne som har hytte i Norge vil ikke fått tatt med seg noe av fisken de har fisket selv med hjem.

I den nye lovendringen er antall kilo filet turistene får ta med seg redusert fra 20 kilo til 18 kilo filet. Dette vil trolig ikke ha noen stor betydning verken for turistfiskebedriftene, turistene eller for bestandene de fisker på og det vil heller ikke påvirke hvor mye turistene faktisk fisker. En av bedriftene mente at å redusere antall kilo på hvor mye turistene får ta med seg ut av landet, ville kun føre til mer sløsing av råstoff. Teknisk sett kan turistene fiske så mye de vil, siden det ikke er satt et krav om fangstbegrensinger eller kvote per turist eller per turistfiskebedrift. Siden det ikke eksisterer noen fangstbegrensninger eller kvote på hvor mye turistene kan fiske, vil ikke forvaltningen av turistfiskerieringen være bærekraftig med hensyn på bestandene det fiskes på, da spesielt kysttorsken. En endring som kan ha betydning for turistfiskebedriftene og turistene, er hvor mange ganger turistene kan ta med seg fisk ut av landet. I den nye lovendringen kan turistene lovlig ta med seg fisk ut av landet to ganger per person i løpet av året. Dette er en betydelig innstramning til dagens regelverk, hvor det er tillatt med utførsel en gang i uken. Turistfiske kan dermed bli mindre attraktivt for turistene, siden de ikke kan ta med seg fisk hjem hvis de besøker turistfiskebedriftene flere enn to ganger per år og de vil nok heller ikke ha flere enn to besøk per år per person hvis de bare er ute etter å få fisk med seg hjem. Dette kan føre til at turistfiskebedriftene taper penger. En positiv side med dette er at de som driver svart eller som et narkotikanettverk, har større sjanse for å bli tatt eller stoppet på vei ut av landet, noe som kan gjøre fisk til en mindre attraktiv smuglervare. Det vil kanskje også føre til en nedgang med at turistene ikke kommer til Norge kun for å fiske så mye de klarer og tar det med seg hjem.

5.4 Styrker og svakheter med den nye lovendringen

Styrkene med den nye lovendringen som er kommet er at rapportering av fangst skal skje fortløpende inn til Fiskeridirektoratet og det innføres et krav om digital fangstrapportering. Dette vil gjøre det enklere for turistfiskebedriftene å holde oversikt over at turistene fyller inn fangsten etter hver tur de har hatt både med eller uten fangst og det vil heller ikke bli oppsamling av fangstrapporter hos turistfiskebedriftene. En annen styrke med det nye regelverket er at alle turistene som vil ta med seg fisk ut av landet må fiske og oppholde seg hos en registrert turistfiskebedrift. Dette kan føre til at de bedriftene som ennå ikke har registrert seg som en turistfiskebedrift vil gjøre dette for å kunne tilby sine turister en gode.

Man vil også få en bedre oversikt over antall turistfiskebedrifter som eksisterer. Dette kan også føre til at man får bort de useriøse aktørene som driver svart. Det kan også ha positive effekter for den lokale turistfiskeriering. De får flere kunder og man vil nok også få et bedre inntrykk av at turistene kanskje ikke bare kommer til Norge for å fiske mest mulig fisk. Noe som igjen kan føre til at omdømmet til næringa blir bedre blant det norskefolk.

Svakhetene med det nye lovverket er imidlertid at bedriftene selv ikke har myndighet til å gjøre noe med tanke på hvis turistene bryter regelverket, som også er en svakhet fra det gjeldende regelverket. Turistfiskebedriftene har kun mulighet til å veilede turistene og gi beskjed til myndighetene om at regelverket ikke blir fulgt opp. Turistfiskebedriftene har også gitt et inntrykk om at myndighetene ikke følger opp regelverket, hvis de melder fra om at turister bryter det, noe som er en svakhet. Det er ingen vits i å ha et regelverk hvis ingen kontrollerer at det blir fulgt. En annen svakhet det nye lovverket har, er at det fortsatt ikke er noen god kontroll på det reelle opptaket av fisk. Det finnes ingen begrensninger for hvor mye turistene kan fiske, kun en utførselskvote på hvor mye fisk turistene kan ta med seg hjem. Her er det en ubalanse med uttak av fisk og utførsel av fisk. Selv om utførselskvoten er senket fra 20 kilo filet til 18 kilo filet, vil nok turistene fiske like mye som før og skaden på bestandene, spesielt de sårbare bestandene, er dermed allerede skjedd. Her burde myndighetene se på om det er mulig å innføre en fangstbegrensning på hver enkelt turist om hvor mye de har lov å fiske utover de 18 kilo filet de kan ta med seg hjem.

5.5 Hva skal til for å gjøre forvaltningen mer bærekraftig?

For å gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig mener en av bedriftene at det er det viktig å ta vare på hele fisken, slik at turistene ikke bare tar med seg den fineste delen av fisken hjem, men også at restene blir brukt til noe fornuftig. Til nå har bedriftene tatt med seg fiskerestene ut på havet og kastet de der, slik at andre dyr og organismer langs kysten får lett tilgjengelig mat. De mener det også er viktig at fangstrapporteringen blir overholdt, slik at man vet hvor mye som blir fisket av de ulike artene, og at bestandene blir holdt bærekraftig. Det burde også bli laget en oversikt over hvordan situasjonen er for kysttorsken og andre sårbare arter knyttet til områdene hvor turistfiskebedriftene ligger. En slik oversikt burde bli sendt til alle turistfiskebedriftene som er registrert og oversikten burde bli oppdatert på regionalt nivå. En slik løsning vil være ressurskrevende for de som skal samle inn informasjon og data, men det er en god løsning for å klare å opprettholde og bedre situasjonen

for kysttorskbestanden og for de sårbare artene. Man burde også luke bort de useriøse aktørene, slik at man har kontroll på uttaket av fisk.

Senja kommune mener det som skal til for å få forvaltningen mer bærekraftig er å få bedre kontroll på hvor mye turistene fisker, særlig på sårbare arter. Ressursene må også bli bedre utnyttet enn det de er i dag. Det må også være en begrensning på hvor mye turistene kan fiske av sårbare arter. Dette kan være en start på å få en voksende kysttorskbestand og for å få bestandene bærekraftig. For å oppnå dette kreves det ressurser, mer kontroller og mer kunnskap om de lokale kysttorsk bestandene. Noe som kan være krevende å få til, når det bare er Fiskeridirektoratet som har hovedansvar for at kontroller blir gjennomført. Senja kommune mener også at lokalforankring er viktig og at det kan bli gjort mer for å få større ringvirkninger. Kommunen opplever også et "svartemarked", hvor utlendinger kjøper opp hus for å etablere turistfiskebedrifter, som ikke registrerer seg som turistfiskebedrift, men som tilbyr overnattingsplasser og utleie av båter til turister. For å få forvaltningen mer bærekraftig er det dermed viktig å få kontroll på alle aktørene som leier ut båter og tilbyr overnattingsplasser, slik at de lokalsamfunnene hvor dette skjer, får noe igjen for å ha en turistfiskebedrift i bygda. Dette vil også gjøre at lokalbefolkningen har naboer igjen i bygda.

Nærings- og fiskeridepartementet mener det som skal til for å få en mer bærekraftig forvaltning må knyttes til uttak fra havet. Med en pliktig registrering av fangst hos turistfiskebedriftene, kan man etter hvert danne seg et bilde av hvor mye turistene fisker og hvor stort beskatningstrykk turistene har på de ulike bestandene. Det er dermed viktig å få en oversikt over hvor stort uttaket fra havet er og hvilken løsning som egner seg best. Det er også her diskusjonen om innføring av et fiskekort for turistfiske i sjø har kommet inn, noe som vil bli diskutert litt lengre ned i oppgaven om det er en god løsning.

Siden turistfiske er en sammensatt næring og faller mellom to stoler, både reiseliv og fiskeri, er det en næring som er vanskelig å forvalte. Dette er på grunn av den store variasjonen som er hos bedriftene, med tanke på størrelse og om de kun driver med turistfiske eller om de også tilbyr andre aktiviteter. For å få forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig er det viktig å få god nok oversikt og kunnskap om hvor mye turistene faktisk fisker. Ikke bare hos de som fisker hos en registrert turistfiskebedrift, men også de som kommer til Norge i bil med campingvogn eller bobil som fisker underveis under oppholdet sitt. Dette er en svakhet med dagens regelverk, at man ikke har kontroll på uttaket av fisk gjort av turister som fisker utenom de registrerte turistfiskebedriftene. I regelverket som gjelder fra og med 01.01.2021,

vil man ikke kunne ta med seg noe fisk ut av landet hvis man ikke har fisket hos en registrert turistfiskebedrift. Det vil allikevel være turister som ikke fisker gjennom registrerte bedrifter og som tar med seg fisk hjem uten at fisken de fanger blir registrert noen plass. Det er dermed tenkelig at det burde innføres en kvoteordning for turistfiske, slik at man setter et tak på hvor mye turistene faktisk kan fiske og ta ut fra havet. Dette vil nok også ha god innvirkning på de sårbare fiskebestandene. Det er også viktig at kontroller blir gjennomført hyppigere og at de som gjennomfører kontrollene er strenge, slik at både turistene og turistfiskebedriftene forstår alvoret hvis de bryter regelverket. Hovedfokuset for å få forvaltningen mer bærekraftig vil i dette tilfellet være å få en oversikt over hvor mye turistene faktisk fisker og hvordan fisket påvirker de lokale bestandene, da spesielt kysttorsken og andre sårbare arter. Dette kan for eksempel løses med en sertifiseringsordning eller et fiskekort.

Det kan også være mer hensiktsmessig å rapportere antall kilo på sårbare bestander, fremfor å kun rapportere antall fisk som er fisket av de ulike artene. De aller fleste turistene ønsker å få størst mulig fisk når de fisker. Den store fisken de tar opp er nok mest sannsynlig gytemoden og tar turistene kun den største fisken hos bestandene, vil ikke bestandene klare å reprodusere seg fort nok. Blir dette innført kan man få en oversikt over hvor stor fisken som fiskes av turistene er og man kan også unngå at turistene kun tar ut den største fisken. Ulempen med dette er at det er ressurskrevende for turistfiskebedriftene som må følge med at fisken blir veid på riktig måte.

Det er også mulig å innføre et forbud mot å fiske torsk i sommermånedene for turistene i de fjordene hvor kysttorsken er mest truet. Slik at man har en mulighet til å få kysttorskbestanden mer bærekraftig. Denne innføringen vil bli et slags belønningssystem for turistene ved at man heller får turistene til å fiske for eksempel sei som er en bestand med god reproduksjonsevne, ved at de kan ta med seg mer filet ut av landet hvis de unngår å fiske og beholde torsk eller andre sårbare fiskearter. Det er også ulemper knyttet til et slikt belønningssystem. For det første vil det være nesten umulig å vite hvilken art man fisker når man fisker med stang. For det andre vil en slik løsning være mer ressurskrevende både for myndighetene og for turistfiskebedriftene i form av mer kontroller. Det vil kanskje også føre til at man får en redusert bestand av sei i fjordene.

Hvis vi sammenligner den kommersielle næringen med turistfiskerier, har den kommersielle næringen mange flere lover og regler å forholde seg til og det er en næring som er mye strengere regulert. For den kommersielle næringen er både det institusjonelle og det

forvaltningsmessige på plass, noe som turistfiskerier mangler. De kommersielle fiskeriene er institusjonalisert gjennom lover, regler, fiskesalgslag og har blitt etablert gjennom mange tiår med prøving og feiling, før man gikk fra fritt fiske til kvotesystemer og en lukket allmenning. I turistfiske er det ennå relativt fritt fiske, med en utførselskvote som eneste begrensning på hvor mye turistene får fiske. Det er heller ikke en deltakerbegrensning for hvor mange som får lov å drive med turistfiske, eller hvor mange turistfiskere som kan komme til Norge for å fiske. Som Solstrand (2013) har påpekt, mangler turistfiskerier interaktiv styring. Det er også svakt utbygde organisasjoner for turistfiskerier og myndighetene har kanskje et større fokus på andre næringer enn turistfiskerier, da turistfiskerier er en relativt liten næring av det som er dokumentert i forhold til den kommersielle næringen, hvis man ser på hvor mye som fangstes og antall aktører. Det er heller ikke noe langsiktige mål med forvaltningen av turistfiske, slik som det er med forvaltningen av de kommersielle fiskeriene. Det er heller ingen tiltak til stede i forvaltningen hvis det skulle oppstå konflikter mellom ulike aktører. Folk flest har også en tillit til at aktørene under den kommersielle næringen følger opp regelverket som er satt og de vet med sikkerhet at de som bryter regelverket får kraftige reaksjoner. En annen svakhet med forvaltningen av turistfiske er at regelverket for turistfiskerier ikke skal være for strengt og at turistfiskebedriftene ikke skal være kontrollinstanser. Det er også vanskelig å kontrollere alle turistfiskerne som kommer til Norge og som enten fisker ifra båt eller fra land. Institusjonelle bærekraft må dermed være til stede før resten av bærekraftpilarene kan gjøres noe med og alle disse pilarene må jobbe sammen for å få til en bærekraftig forvaltning.

Hvis man sammenligner figur 1 og 2 mangler forvaltningen av turistfiske et vesentlig punkt, nemlig det at det ikke finnes noen formelle samarbeid mellom interessenter som for eksempel Norges Fiskarlag eller andre rådgivende komiteer i forvaltningen av turistfiske. Her burde en av organisasjonene som inkluderer turistfiske være med på å samarbeide om hva som skal til for å gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig.

Det er heller ikke mulig å ha en økosystembasert forvaltning for turistfiske, siden man ikke har nok kunnskap om hvor stor bestandene det fiskes på er og man vet heller ikke konsekvensene dette har på økosystemene disse bestandene er en del av. Siden man ikke har noen form for kontroller på de turistfiskerne som fisker utenom de registrerte bedriftene, vet man ikke hvor stor påvirkning turistfiskerier har på bestandene. Dette betyr at man ikke vil oppnå en økosystembasert forvaltning for turistfiske.

5.6 Kysttorsk (Gadus morhua)

Kysttorsken er en av de største artene turistene høster av hvis man ser på fangstdataene fra 2018 – 2020 hos Fiskeridirektoratet. Det er også nesten garantert at turistene fisker på kysttorskstammen, siden fisket foregår i sommermånedene og i fjordene. Selv om det i noen fjorder er god tilstrømning av fisk, er kysttorsken likevel overbeskattet. Dette har ført til at kysttorsken er en sårbar art. For å få kysttorsken mer bærekraftig slik at senere generasjoner også kan høste av den, må det innføres tiltak. Dette kan være tiltak som lokale vern i fjordene, slik at fjordene blir stengt for gitte perioder eller at man får til et samarbeid mellom kystfiskerne og turistfiskerne/ turistfiskebedriftene. For å få til et samarbeid mellom disse, må det foreligge tilstrekkelig med kunnskap om bestanden på den aktuelle plassen. Det må også være en god regulering av fisket for å få en god forvaltning.

5.7 Hvordan kan en sertifisering gjøre forvaltningen mer bærekraftig?

En sertifisering er et kvalitetsstempel eller et bevis på dokumentert kompetanse som baserer seg på en ekstern godkjenning og/eller evaluering fra et godkjent sertifiseringsorgan. Det er også en ordning som er frivillig, men aktørene som har en sertifisering kan reklamere for at de har oppnådd en sertifisering og kundene som benytter seg av tjenestene eller varen den bedriften tilbyr, kjøper dette med en tillit til at det er et bærekraftig produkt. En sertifiseringsordning i turistfiske kan dermed bidra til å få en mer bærekraftig forvaltning av turistfiske. Måten dette kan bli gjort er å sette krav som omhandler bærekraft, ved at turistfiskebedriften driver på en måte slik at bestandene i havet er bærekraftig, at de tilbyr arbeidsplasser i og rundt lokalsamfunnene og at de gir noe igjen til lokalsamfunnene. En sertifisering er bygget på tillit og turister og andre aktører vil nok assosiere en sertifisering med bærekraft og at den eller de bedriftene som har en slik sertifisering vil drive et bærekraftig fiske og et bærekraftig reiseliv. Det vil nok også føre til at turistene velger sertifiserte turistfiskebedrifter over turistfiskebedrifter som ikke er sertifisert. Med innføring av en sertifiseringsordning for turistfiskebedriftene, vil nok også omdømmet for næringen bli bedre og man vil kanskje bli kvitt de aktørene som driver svart. I en sertifiseringsordning kan man inkludere at turistfiskebedriftene også har en slags sanksjonsmulighet overfor turistene hvis de bryter regelverket. Dette vil også gjøre det lettere å håndheve det gjeldende regelverk for turistfiskerier.

En sertifiseringsordning kan også bidra til å få en mer bærekraftig forvaltning med å sette krav til hvor mye fisk turistene kan ta ut av havet når de er ute og fisker og ikke bare hvor mye fisk de kan ta med seg hjem. Dette vil føre til at utnyttelsen av ressursuttaket og bevaring av ressursene blir langsiktig og at man på best mulig måte legger til rette for høyest mulig avkastning av ressursene. Dette vil også gjøre det lettere for Fiskeridirektoratet når de er ute på kontroll, slik at de faktisk kan kontrollere hvor mye fisk turistene fisker. Man vil også få bort ubalansen mellom hvor mye turistene faktisk kan fiske og hvor mye de kan ta med seg ut av landet ved å sette dette i sertifiseringsordningen.

En annen ting en sertifiseringsordning kan bidra til med å gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig, er at man tar vare på miljøet rundt turistfiskebedriftene, lokal tradisjon og kultur og opprettholder en bærekraftig økonomi i turistfiskebedriftene.

5.8 Styrker og svakheter med en sertifisering

Styrkene med å innføre en sertifiseringsordning for turistfiskebedrifter er at bedriftene vil tjene på å ha en sertifisering med tanke på at omdømmet for næringen blir bedre. Det vil heller ikke være lett å angripe bedriften eller omdømmet til bedriften, hvis bedriften har en sertifisering. En sertifiseringsordning vil også kunne bidra til å ansvarlig gjøre turistfiskebedriftene med tanke på fangstrapporteringen. Hvis fangstrapporteringen ikke blir gjort etter regelverket gjentatte ganger og/eller det ikke blir sendt inn, kan det være et grunnlag for å ta fra bedriften sertifiseringen. Dette er også et krav i lovverket for turistfiskerier.

En annen styrke med en sertifiseringsordning er at man kan knytte strengere kriterier til en sertifisering enn hva lovverket gjør. Siden en sertifiseringsordning er frivillig, kan turistfiskebedriftene velge om de vil jobbe for å oppnå de kriteriene som er satt. Har en bedrift fått en sertifisering, vet man at dette er seriøse aktører som følger lovverket godt og kanskje gjør det enda bedre for at turistene skal ha en fin opplevelse. En annen styrke med en sertifiseringsordning er at turistfiskebedriftene kan bruke det som markedsføring til sin bedrift, slik at turistene kan se og vite at de oppholder seg og fisker hos en sertifisert bedrift som tar hensyn til miljøet rundt seg og ressursene i havet. Det kan også brukes slik at Norges befolkning får et annet syn på turistfiskerier. En annen styrke ved å innføre en sertifiseringsordning er at sikkerheten til turistene når de er ute på havet, ville blitt bedre

ivaretatt. Blir det satt et krav om at alle båter som leies ut til turister er utstyrt med AIS (Automatic Identification system) eller at de har Gofish, vil man til enhver tid vite hvor turistene befinner seg og det vil være lettere å sende hjelp hvis noe skulle skje. Det kan også være en ide og også ha nødpeilesendere på båten, hvis båten skulle velte over ende.

Svakhetene med en sertifiseringsordning er at det krever mer fra turistfiskebedriftene for å oppnå sertifiseringen. Det er ikke sikkert at alle bedriftene har rett kunnskap eller store nok ressurser for å klare å oppnå sertifiseringen. To av bedriftene som ble intervjuet sa at kravene for sertifiseringen ikke måtte være alt for vanskelig å oppnå og at det er en mulighet å oppnå sertifiseringen uten at kostandene blir for høye. Dette er jeg enig i, men kravene som stilles må være av den karakter slik at bedriftene faktisk må jobbe for å oppnå den. Det er ikke noe som kommer gratis verken i form av arbeidskraft eller penger. Siden sertifiseringsordninger er frivillige, kan det heller ikke være for mange kriterier i ordningen. Jo flere kriterier som settes, jo mer kontroll må utføres.

En annen svakhet for en sertifiseringsordning er hvem som skal ta ansvaret for å tildele sertifiseringen til bedriftene. I de eksisterende sertifiseringsordningene er det egne organer som tildeler sertifiseringene til de ulike aktørene. Hvis man skulle ha innført dette for turistfiske næringen, måtte man også opprette en uavhengig gruppe med personer fra forskning, miljøvern og turistfiske næringen. Det er også en svakhet at den arten, kysttorsk som turistene fiskes mest på, er sårbar og ikke bærekraftig. I MSC er et av prinsippene at fiskebestandene må være bærekraftige for at fiskeriene skal oppnå sertifiseringen. Hvis dette kravet om at turistfiskerne må fiske på bestander som er bærekraftige, er det relativt få turistfiskebedrifter som klarer å oppnå sertifiseringen. Det vil ikke være mulig å oppnå sertifiseringen hvis ikke kysttorskbestanden bli bærekraftig og i de fjordene hvor kysttorsken er til stede og ikke like truet, kan det være mulig å oppnå sertifiseringen. Dette er noe som må bli tatt med i betraktningen om det i det hele tatt er mulig å innføre en sertifiseringsordning for turistfiske næringen. Et annet prinsipp i MSC sertifiseringen er at fiskeriforvaltningen skal være effektiv og at fiskeriene må overholde gjeldene lover og tilpasse seg til skiftende miljøforhold. Her er turistfiske næringen et langt steg unna å få en effektiv fiskeriforvaltning. Hvis en sertifiseringsordning for turistfiske skal inneholde dette prinsippet, er det en lang vei igjen å gå. Dette med bakgrunn i at man ikke har nok kunnskap om næringa og man har heller ikke nok kunnskap om hvor mye alle turistfiskerne fisker av de ulike bestandene.

5.9 Forslag til hva en sertifisering bør inneholde for turistfiskerieringen

En sertifiseringsordning for turistfiskerieringen burde ifølge informantene som er intervjuet inneholde et krav om sikkerhet ute på havet, tilstedeværelse av personell hos bedriftene, at alle turistfiskebedrifter benytter seg av Gofish eller en godkjent APP-løsning med rapportering om melding ved oppstart og avslutning av fiskeriaktivitet, hvordan turistfiskebedriftene påvirker miljøet i form av hvilket drivstoff de bruker på båtene, at turistene eller bedriftene tar vare på hele fisken, rapportering av hvilket fartøy som er blitt benyttet på aktuell fisketur og at de ikke spesifikt fisker etter sårbare arter.

Nærings- og fiskeridepartementet vil ikke sette noen krav til en slik sertifiseringsordning, men for at departementet skal godkjenne ordningen må de vite hva sertifiseringen innebærer og hva merverdien av en slik ordning er.

Sertifiseringen for turistfiskerieringen kan bli utformet på ulike måter, enten slik som MSC, ASC, MarinTrust, GreenKey eller som smilefjesordningen til Mattilsynet. Hvis man skulle laget en slik sertifisering for turistfiskerieringen, vil det være hensiktsmessig å kombinere to av disse eksisterende sertifiseringsordningene. Kombinerer man MSC sertifiseringen og Green Key sertifiseringen, vil man få en sertifisering som dekker både fiskerisiden og reiselivssiden. Det er heller ikke ønskelig at sertifiseringen har for mange kriterier, slik at den blir vanskelig å kontrollere. Sertifiseringen for turistfiskerieringen burde dermed inneholde at bestandene turistene fisker på er bærekraftig, et krav om digital rapportering av fangst, herunder at de sertifiserte turistfiskebedriftene benytter seg av Gofish eller en annen godkjent APP-løsning, hvilke miljøpåvirkninger turistfiskebedriftene har i form av utslipp, hvilket drivstoff de bruker på båtene og sikkerhet ute på havet, med fokus på at båtene er utstyrt med AIS, et nødbluss og at turistene benytter seg av redningsvester eller redningsdrakter. Sertifiseringen bør også dreie seg om økonomisk og sosialbærekraft.

Ved å innføre en sertifiseringsordning er det viktig å tenke over om turistfiskebedriftene får noen form for merverdi av å ha en sertifiseringsordning. Det er lite vits for turistfiskebedriftene å jobbe mot en sertifisering, hvis de ikke får noe igjen for det.

5.10 Andre løsninger for å få til en mer bærekraftig forvaltning av turistfiske

Det er også blitt diskutert andre løsninger med forvaltningen av turistfiske. Et forslag som er kommet er innføring av fiskekort i sjø. NHO Reiseliv mener at ved å innføre et fiskekort i sjø vil de utenlandske statsborgerne som har hus eller hytte i Norge eller de turistene som ikke fisker hos en registrert bedrift få ta med seg fisk hjem når de er på besøk i Norge. Fiskekortet skal da utløses av turisten selv ved å betale en avgift som for eksempel går til staten og de kan da ta med seg for eksempel 10 kg filet til sitt hjemland.

Et annet forslag er å promotere for at turistene kan fiske med en yrkesfisker, hvor fangsten blir trukket ifra kvoten på fartøyet. Fordelen med dette er at det ikke blir fisket mer enn hva fartøyet har kvote på, turistene vil også få veiledning av en kyndig fisker til hvor de nesten er garantert fangst og man får også oppretthold sikkerheten til turistene som er med. Svakheten med dette er at turistene ikke nødvendigvis får den friheten de ønsker eller opplevelsen av å være «alene» ute på havet å fiske.

5.11 Styrker og svakheter med fiskekort

Styrkene ved å innføre et slikt fiskekort vil være at man får mer kunnskap om hvor mye turistene faktisk fisker og det vil være lettere å gjennomføre kontroller når turistene enten står ved land og fisker eller er ute på havet og fisker. Dette vil også gi en begrensing på hvor mye turistene faktisk tar opp fra havet, for det er ikke ulovlig for turister å fiske i Norge så lenge de ikke tar med seg fisken hjem. Det fungerer også dårlig med catch and release på enkelte arter slik som torsk og uer.

Svakhete med å innføre et fiskekort er allemannsretten som gjelder i Norge og man har ikke en tradisjon for å innføre et allment fiskekort i sjø. Det er også et spørsmål om hvem fiskekortet skal gjelde for, om det bare skal gjelde for utlendinger og/eller fastboende, hvem skal kontrollere dette, skal det betales noe og eventuelt hvor mye skal det betales og hvem skal det betales til. Dette er ting som må diskuteres nøye før det fiskekort blir innført. Det er også tenkelig at hvis det innføres et fiskekort vil færre turister komme til Norge for å fiske, siden de ikke får ta med seg fisk hjem med mindre de har betalt eller skaffet seg et fiskekort. Dette er noe Norge som reiselivsnasjon igjen taper penger på. Det er også krevende å gjennomføre kontroller for at turistene faktisk skaffer seg eller har skaffet seg et fiskekort. I

elver og innsjøer er det grunneier som står for kontroller og begrenser adgangen til fisket gjennom å begrense antall fiskekort som er tilgjengelig. Siden det er allemannsrett i Norge, vil ikke et fiskekort i sjø ha samme effekt som den har for elver og innsjøer. Det vil også være et kostbart kontrollregime hvis man innfører et fiskekort i sjø og det er nok også lettere å la vær å rapportere og jukse med hvor mye turistene faktisk har fisket.

6 Avslutning

I denne masteroppgaven var formålet å finne ut hva som skulle til for å gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig med fokusområde på Senja. Med en kvalitativ metodisk tilnærming ble turistfiskerier analysert for å besvare på de tre problemstillingene:

- *Hvilke problemer er knyttet til turistfiskerier, og hva er styrkene og svakhetene med dagens regelverk?*
- *Hva skal til for å gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig?*
- *Hvordan kan en sertifiseringsordning bidra til å få forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig?*

Når det kommer til den første problemstillingen har turistfiskerier flere ulike problemer som i hovedsak dreier seg om lite kunnskap knyttet til næringen og et manglende system med kontroll på uttaket av fisk. Næringen har også rykteutfordringer og et dårlig omdømme skapt igjennom media med at turister kommer til Norge og fisker så mye de kan, for å bare ta med seg den fineste delen av fisken hjem. Styrkene med dagens regelverk for turistfiske er i hovedsak at man får registrert de seriøse bedriftene som enten driver i småskala eller i storskala, som gjør at man får en bedre oversikt over hvor stor næringen er. Man vil også få en oversikt over hvor mye som fiskes av turistene i form av antall fisk som er beholdt, hvor mange som er sluppet ut og hvor mange båtturer turistene har hatt uten fangst. Svakheten knyttet til dagens regelverk er at det ikke stilles noen form for krav for oppstart av en ny turistfiskebedrift. Det å ha bedriftene som ansvarlig for fangstrapporteringen kan føre til at ikke all fangst registreres og at turistfiskebedriftene må ha full tillit til at turistene utfører rapporteringen korrekt. En annen svakhet med dagens regelverk er at turistfiskebedriftene ikke har mulighet for å gi turistene sanksjoner hvis de ser at turistene bryter loven. Det er

heller ingen dokumentasjon på hvor effektivt det er å ha en utførselskvote på 20 kg filet, når det ikke er en begrensning på hvor mye turistene kan fiske.

Problemstilling 2 som handler om hva som skal til for å gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig, burde det blant annet bli laget en oversikt over sårbare bestander for områder, da spesielt i fjordene, hvor det ligger turistfiskebedrifter. Denne oversikten burde også bli sendt ut til alle turistfiskebedrifter som er registrert i aktuelt område og oversikten burde oppdateres på regionalt nivå. Dette gjør at man vil få en bedre oversikt over hvordan situasjonen er for de sårbare artene i området, da spesielt kysttorsken og man kan dermed komme med anbefalinger om hvor mye eller hvor mange fisk som kan fiskes i aktuelt område. Dette vil nok mest sannsynlig føre til at man får en voksende kysttorskbestand og bestandene det fiskes på vil nok også bli mer bærekraftig. Det er også en mangel på den institusjonelle i turistfiskerieringen som må bli gjort noe med, for å få en balanse mellom de fire pilarene i bærekraftbegrepet.

Siden dette er en næring som både tar for seg reiseliv og fiskeri, er det en næring som er vanskelig å forvalte. De store forskjellene på bedriftene, hvor noen er rene turistfiskebedrifter med hovedfokus på turistfiske, mens andre bedrifter tilbyr turistfiske som en av aktivitetene. Det er dermed viktig å få en god nok oversikt og kunnskap om hvor mye turistene faktisk beskatter av ressursene i havet gjennom de registrerte turistfiskebedriftene. Man må også få nok kunnskap og oversikt over de turistene som kommer til Norge i bil eller bobil med eller uten campingvogn og som fisker underveis under oppholdet sitt, slik at man får et helhetsinntrykk over den totale fangsten til alle turistene som kommer til Norge for å fiske. Det kan også være mer hensiktsmessig å rapportere antall kilo på sårbare bestander fremfor å bare rapportere antall fisk som er fisket. Dette kan føre til at man får en større oversikt over hvor store fisker turistene fisker av de sårbare artene, og man kan dermed unngå at turistene kun tar ut den største fisken.

Hovedfokuset for å få forvaltningen mer bærekraftig er først og fremst å få en bedre oversikt over hvor mye turistene faktisk fisker og hvordan fisket påvirker de lokale bestandene, da spesielt kysttorsken og andre sårbare arter. Her kan en sertifiseringsordning eller andre metoder være med å bidra for å gjøre forvaltningen mer bærekraftig.

Problemstilling 3 som dreide seg om å finne ut hvordan en sertifiseringsordning kan bidra til å gjøre forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig, ble det funnet ut at en sertifiseringsordning

for turistfiskerier burde inneholde krav som omhandler bærekraft. Har man krav om at turistfiskebedriftene driver på en slik måte at bestandene i havet er bærekraftige, at de tilbyr arbeidsplasser i og rundt lokalsamfunnene og at de gir noe igjen til lokalsamfunnet vil man være på vei i riktig retning for å få forvaltningen mer bærekraftig. En sertifiseringsordning kan også bidra til å sette krav om hvor mye turistene faktisk kan ta ut av havet når de er ute og fisker, som igjen vil føre til at man utnytter og bevarer ressursene på en langsiktig måte. Dette vil igjen gjøre det lettere for Fiskeridirektoratet å gjennomføre kontroller og man får bort den ubalansen mellom hvor mye turistene faktisk fisker og hvor mye de kan ta med seg hjem.

Styrkene ved å ha en sertifiseringsordning for turistfiske er at man kan knytte strengere regler og kriterier enn det man kan i lovverket. Dette er på grunn av at en slik ordning er frivillig og turistfiskebedriftene kan dermed velge om de vil arbeide for å oppnå en slik type sertifisering. Ved en sertifiseringsordning vil nok også omdømmet for næringen bli bedre. Man kan også forbedre sikkerheten til turistene når de er ute og fisker, ved å sette krav til alle båtene som leies ut at de er utstyrt med AIS, Gofish og/eller nødpeilesender.

Svakhetene med en sertifiseringsordning er at det krever mer fra turistfiskebedriftene for å oppnå en slik sertifisering. Det er nok heller ikke alle bedriftene som har rett kunnskap eller store nok ressurser for å oppnå en sertifisering. En annen svakhet er hvem som skal være ansvarlig med å tildele sertifiseringsordningen til turistfiskebedriftene og hvem som skal kontrollere at bedriften opprettholder kravene for sertifiseringen. Her er det lurt å få innført egne organer som tildeler sertifiseringen og som kontrollerer den. Det er også en svakhet å innføre en sertifiseringsordning når den bestanden det fiskes mest på, er sårbar og ikke bærekraftig. Det vil dermed være umulig å innføre en sertifisering hvis kysttorskbestanden ikke er bærekraftig. Forvaltningen for turistfiskerier må også bli mer effektiv hvis man skal ha denne sertifiseringsordningen lik som MSC-sertifiseringen.

Andre løsninger for å få forvaltningen av turistfiske mer bærekraftig er å innføre et fiskekort. Tanken bak dette fiskekortet er at de turistene som ikke fisker gjennom en registret bedrift også skal ha mulighet å kunne ta med seg fisk hjem. Fiskekortet skal utløses av turistene selv ved å betale en avgift som går til staten og turistene kan dermed ta med seg 10 kg filet hjem. Med å innføre et fiskekort vil man få mer kunnskap og oversikt over hvor mye turistene faktisk fisker og det vil være enklere å gjennomføre kontroller både til havs, men også på land og ved grensene. Dette kan også føre til at man får stopp på all den ulovlige utførselen av fisk som foregår og at turistene ikke smugler med seg over flere 100 kg filet over grensen.

Svakhetene med å innføre et fiskekort, er at det er et kostbart kontrollregime og det vil fremdeles være mulig å jukse og ikke rapportere hvor mye turistene faktisk har fisket.

Fremtidsutsiktene for videre arbeid for forvaltningen av turistfiske må være å se på hvilke effekter det nye regelverket har for næringen før man eventuelt innfører nye tiltak for å få forvaltningen mer bærekraftig. Noe denne studien har sett på er mulighetene for å innføre en sertifiseringsordning for turistfiskerenæringen og hvilke kriterier en slik sertifisering bør ha. Det er også noe som kan bli tatt med i videre vurderinger.

Referanseliste

- Antonsen, K., Ferter, K., Bjørkan, M., & Zimmermann, R. (2016). *Bærekraftig utvikling av fisketurisme i Lofoten*. Hentet fra Nordlandsforskning: <http://m.nordlandsforskning.no/getfile.php/1313877-1482413260/Dokumenter/Arbeidsnotater/2016/1014-2016%20%282%29.pdf>
- Bernt, J. F. (2020). *Forvaltning*. Hentet fra Store Norske Leksikon: <https://snl.no/forvaltning>
- Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2012). *Kvalitative metoder*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Council (a), A. S. (2020). *About the ASC*. Hentet fra ASC: <https://www.asc-aqua.org/what-we-do/about-us/about-the-asc/> (Hentet: 27. november 2020)
- Council (b), M. S. (2020). *MSC-fiskeristandarden*. Hentet fra Marine Stewardship Council: <https://www.msc.org/no/standarder-og-sertifisering/msc-fiskeristandarden> (Hentet: 27. november 2020)
- FeeNorway. (2020). *Green Key*. Hentet fra FeeNorway: <https://fee.no/green-key>
- Fiskeridirektoratet. (2017). *Utførsel av fisk: kvote og krav til dokumentasjon*. Hentet fra Fiskeridirektoratet: <https://www.fiskeridir.no/Turistfiske/Fiskesmugling-og-utfoersel/Utfoersel> (Hentet: 2 desember 2020)
- Fiskeridirektoratet. (a)(2018). *Kvifor har vi minstemål også i fritidsfiske*. Hentet fra Fiskeridirektoratet: <https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Minstemaal> (Hentet: 20. august 2020)
- Fiskeridirektoratet. (b)(2018). *Reglar for turistfiske i Noreg*. Hentet fra Fiskeridirektoratet: <https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Minstemaal> (Hentet: 20. august 2020)
- Fiskeridirektoratet. (a)(2020). *Fangst i turistfiske*. Hentet fra Fiskeridirektoratet: <https://www.fiskeridir.no/Turistfiske/Rapportering-for-turistfiskebedrifter/Fangst-i-turistfiske> (Hentet: 7. desember 2020)
- Fiskeridirektoratet. (b)(2020). *J-120-2020: (Kommende) Forskrift om turistfiskevirksomheter*. Hentet fra Fiskeridirektoratet: <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Regelverk-og->

- reguleringer/J-meldinger/Kommende-J-meldinger/J-120-2020 (Hentet 31.november 2020)
- Fiskeridirektoratet. (c)(2020). *registrering av turistfiskebedrift*. Hentet fra Fiskeridirektoratet: <https://www.fiskeridir.no/Turistfiske/Registrering-av-turistfiskebedrift> (Hentet: 31.november 2020)
- FN-sambandet. (2019). *Bærekraftig utvikling*. Hentet fra Fn-sambandet: <https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling> (Hentet: 15.oktober 2020)
- Gabrielsen, E. N., & Vikanes, I. (2017). *Forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N i 2018*. Hentet fra Regjeringen: <https://www.regjeringen.no/contentassets/db3a143e8bdf43e6ad3bd658a02cbd35/forsk-rift-om-regulering-av-fisket-etter-torsk-hyse-og-sei.pdf>
- Glasspaper. (2020). *Hva er sertifisering, hvorfor er det viktig og hvordan kan du sertifisere deg?* Hentet fra Glasspaper: <https://www.glasspaper.no/nyheter/2019/februar/hvorfor-ta-sertifiseringer/> (Hentet: 13.september 2020)
- Grant, M., & Scott, G. (2020, April 5). *Sustainability*. Hentet fra Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/s/sustainability.asp>
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Høydal, I. B. (2020). *Turistfiske - Fritt hav - fritt frem?* Hentet fra UiO, DUO Research Archive: <https://www.duo.uio.no/handle/10852/79584> (Hentet: 12.august 2020)
- Iseal. (2020). *ISEAL supports ambitions sustainability systems and their partners to deliver real, lasting, positive change*. Hentet fra isea alliance: <https://www.isealalliance.org/> (Hentet: 25. november 2020)
- Jentoft, S. (2003). Institutions in fisheries: what they are, what they do, and how they change. 137-149. Hentet fra Marine Policy: <file:///C:/Users/the049/Downloads/Jentoft%202003%20Instituitions%20in%20fisheries.pdf> (Hentet: 2. desember 2020)
- Johannessen, A., Tufte, P., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag AS.

- Johansen, J. P. (2013). *Is fisheries governance possible?* Hentet fra ResearchGate: file:///C:/Users/the049/Downloads/Is_fisheries_governance_possible.pdf (Hentet: 13. desember 2020)
- MarinTrust. (2020). *MarinTrust Standard*. Hentet fra Marintrust: <https://www.marin-trust.com/marintrust-standard> (Hentet: 26. november 2020)
- Mattilsynet. (2020, oktober 20). *Smilefjes på kafeer og restauranter*. Hentet fra Mattilsynet: https://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/matsservering/smilefjes/ (Hentet: 26. november 2020)
- Nadim, M. (2015, 03). *Generalisering og bruken av analytiske kategorier i kvalitativ forskning*. Hentet fra Idunn: Generalisering og bruken av analytiske kategorier i kvalitativ forskning - Nr 03 - 2015 - Sosiologisk tidsskrift - Idunn
- NHO. (2020, januar 6). *Bærekraftig utvikling blir viktigere for eiere, investorer og långivere*. Hentet fra NHO, nyhet, Energi, klima og miljø: <https://www.nho.no/tema/energi-miljo-og-klima/artikler/bedriftene-ma-ogsa-vare-barekraftige/> (Hentet: 23. november 2020)
- Nodland, E. (2015). *Et for snevert fokus på miljø*. Hentet fra Ilaks: <https://ilaks.no/et-for-snevert-fokus-pa-miljo/>
- Regjeringen. (2001-2002). *St.meld. nr. 12-Rent og rikt hav*. Hentet fra Regjeringen: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-12-2001-2002-/id195387/?ch=1>
- Regjeringen. (b). (2011). *Norsk Fiskeriforvaltning*. Hentet fra Regjeringen: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/brosjyrer-og-veiledninger/norskfiskeriforvaltning_tiltrykk.pdf?id=2278746 (Hentet 14. september 2020)
- Regjeringen. (2016). *Høringsnotat: Forslag til endinger i havressursloven § 22 om sports- og rekreasjonsfiske og til ny forskrift om turistfiskevirksomheter m.v.* Oslo: Det kongelige Nærings- og fiskeridepartement. (Hentet 13. november 2020)

- Regjeringen. (2017). *Enighet om norsk-russisk kvoteavtale for 2018*. Hentet fra Regjeringen:
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/enighet-om-norsk-russisk-kvoteavtale-for-2018/id2575470/>
- Regjeringen. (2019). *NOU 2019: 21 Framtidens fiskerikontroll*. Hentet fra Regjeringen:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-21/id2680187/?ch=2>
- Regjeringen. (2020, Juli 10). *Strengere regler for turistfiske*. Hentet fra Regjeringen:
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/strengere-regler-for-turistfiske/id2722561/>
- Regjeringen, (c). (2011). *Norges forvaltning av havets levende ressurser*. Hentet fra Regjeringen:
https://www.regjeringen.no/no/tema/nordomradene/forvaltning_ressurser/id442910/
- Regjeringen, (a). (2011). *Turistfiske i sjø - Vurdering av mulige forvaltningstiltak overfor næringsvirksomhet basert på turistfiske i sjø*. Oslo: Regjeringen. (Hentet 13.august 2020)
- Solstand, M.-V. (2013). *Marine angling tourism in Norway and Iceland: Finding balance in management policy for sustainability*. Hentet fra Natural resources Forum/Volume 37, Issue 2: <https://doi.org/10.1111/1477-8947.12006> (Hentet: 12.desember 2020)
- Svorken, M. (2020, Juli 7). *Kronikk: Derfor trenger vi en bærekraftstandard for norske fiskerier*. Hentet fra Nofima: <https://nofima.no/mening/kronikk-derfor-trenger-vi-en-baerekraftstandard-for-norske-fiskerier/> (Hentet: 17.november 2020)
- Tjora, A. (2013). *Kvalitative forskingsmetoder i praksis*. Oslo: Gldendal Akademisk.
- Vøllestad, A. (2020, August 28). *Kysttorsk*. Hentet fra Store norske leksikon:
<https://snl.no/kysttorsk> (Hentet 17.november 2020)
- YesSeafishing. (2020). *Om Yes Seafishing*. Hentet fra Yes Seafishing:
<https://www.yesseafishing.no/om-yes-seafishing> (Hentet: 10.desember 2020)

Vedlegg 1

Turistfiskebedrifter

- Hvor mange årsverk sysselsetter bedriften?
- Hvor mange sengeplasser har dere tilgjengelig?
- Hvor mange båter har dere til utleie?
- Hvor mange turister ha dere på besøk hvert år som fisker?
- Hvor kommer turistene fra? Har dere mange besøkende som er norske statsborgere?
- Hvor lenge varer turistfiske-sesongen hos dere?
- Hvor er det turistene fisker?
- Er dere medlem en organisasjon? Hvis ja, Får dere noen goder av å være medlem der?
- Hvilke? Hvis dere ikke er medlem, hvorfor ikke?
- Hva synes dere om lovendringen av turistfiske?
- Hvordan vil deres bedrift bli påvirket av den nye lovendringen av turistfiske?
- Hva synes dere om den nye lovendringen som er kommet?
- Er mye snakk om at fiskerinæringen skal bli mer bærekraftig. Med bærekraft menes å imøtekomme behovene til dagens generasjon uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner til å dekke sine behov. Hva mener du skal til for at turistfiske kan bli en mer bærekraftig næring? Hvordan kan deres bedrift bidra til dette?
- I andre marine næringer eksisterer det sertifiseringsordninger. I fiskeriene finnes den såkalte MSC-ordningen som går ut på at bestandene er bærekraftig, miljøpåvirkningene blir minimert og at det er en effektiv fiskeriforvaltning. Hvordan vil deres bedrift stille seg til et forslag om å innføre en slik ordning i turistfiskerier?
- (Hvis det hadde vært mulig å få til en sertifisering for turistfiskebedrifter, hadde dere vært villig til å være med på en sertifisering?) (Hvis dere hadde vært villig) Hvilke kriterier ville vært relevante med tanke på å gjøre turistfiske bærekraftig? Hvis de ikke er villige, hvorfor ikke?
- Hva gjør dere for å forsikre dere om at turistene følger regelverket som er satt? hvor nøye er dere på at turistene følger regelverket når de er og fisker hos dere? Har dere mulighet for å gi sanksjoner hvis turistene ikke overholder regelverket? Hvis ikke, hvorfor?
- På hvilken måte er informasjonen om regelverket tilgjengelig for turistene? (Språk?)
- Vet dere at kysttorsk er kritisk truet, og blir turistene informert om arter som er kritisk truet? Hva gjør dere som bedrift hvis turistene fisker for eksempel torsk under minstemålet altså torsk under 44 cm?
- Hva gjør dere for å følge opp turistene, når det kommer til for eksempel registrering av fangsten de har fått?
- Hvilke krav stiller dere til turister med tanke på å føre båt? (Krav til kompetanse på å føre båt (båtførerprøve)? Sikkerhetsutstyr? I hvilken grad blir turistene informert om lokale forhold knyttet til vind, bølger, skjær og andre farer? Har dere krav om Forsikring?
- Er det dere eller turistene som står for fiskestenger, fiskekroker og agn?
- Hva gjør dere med restene av fisken etter at fisken/fiskene er ferdig sløyd?
- Hvor oppbevares fisken før turistene drar hjem og hvordan blir fisken pakket?
- Hva gjør dere hvis turistene har fisket for mye, altså overskuddsfangsten?
- Hvilket forhold har dere til de lokale fiskerne/ kystfiskerne?
- Er det noe dere savner i dagens regelverk?
- Har dere ofte kontroller fra fiskeridirektoratet/ de som utfører kontroller? Hvor ofte?

Vedlegg 2

Nærings- og fiskeridepartementet

- Hvorfor tror du turistfiske i dag blir sett på som ett problem?
- Hva er de største utfordringene i dagens forvaltningssystem?
- Hva skal til for å få en mer bærekraftig forvaltning av turistfiske?
- Med ett nytt lovverk som er strengere, er det naturlig at det må være mer kontroller. Hvordan utføres kontrollene? Hvor ofte bør de utføres? Hvem er det som har hovedoppgaven med å utføre kontrollene? Kan bedriftene gi sanksjoner hvis de ser at turistene bryter lovverket?
- Sertifiseringsordning finnes for både fiskeri og for akvakultur, kan det være en mulighet å få dette til for turistfiskebedriftene?

Vedlegg 3

Fiskeridirektoratet

- Hvorfor tror du turistfiske i dag blir sett på som ett problem?
- Hva er de største utfordringene i dagens forvaltningssystem når det kommer til turistfiske?
- Hvordan vil kontroller ute på turistfiskebedriftene bli gjort?
  - Hva skal til for å få flere kontroller ute på turistfiskebedriftene?
  - Hvem er det som utfører kontrollene?
  - Hvordan kan kontroller av turistfiskebedriftene bli gjort mer effektive?
  - Med tanke på den nye lovendringen som er kommet, hvor ofte må kontrollene utføres?
  - Hvis bedriftene ser at turistene bryter loven, kan de gi sanksjoner?
- Sertifiseringsordning finnes for både fiskeri og for akvakultur, på hvilken måte kan man få en sertifiseringsordning for turistfiskebedrifter?
  - Hvilke kriterier mener du denne sertifiseringen skulle hatt for å få det til å fungere?
- Hvordan vurderer du det nye lovverket som er kommet for turistfiske? Hva er fordelene og ulempene med å få ett strengere lovverk?

Vedlegg 4

Senja Kommune

- Hva skal til for å få en bærekraftig forvaltning av turistfiske?
- Hva er de største utfordringene i dagens forvaltningssystem når det kommer til turistfiske?
- Hva er fordelene og ulempene med det nye lovverket som er kommet for turistfiske?
- Med tanke på kystsoneplanlegging, hvilke kriterier skulle vært lagt for å starte opp en ny turistfiskebedrift? Kunne dette ha vært tatt med i høringsforslaget som ligger ute om endring av regelverket for turistfiske? System for at de blir registrert. Burde være ett hvis tak på det, gjestedøgn.
- Sertifiseringsordning finnes for både fiskeri og for akvakultur, kan det være en mulighet å få dette til for turistfiskebedrifter?

Vedlegg 5

NHO reiseliv

- Hva er de fremste utfordringene for fisketurismenæringen i Norge i dag?
- Hvor mange bedrifter som driver med turistfiske er registrert hos dere?
- Som en løsning på utførselskvoten, foreslår dere fiskekort for de personene som er utenlandske statsborgere med hytte i Norge og for de som ikke fisker hos en registrert turistfiske bedrift. Hvordan skal man kontrollere at turistene utløser fiskekortene og hvem vil foreta kontrollene av at de har gjort det og at de ikke har tatt med seg for mye fisk over grensen?
- Har dere kjennskap til Green Key-systemet? Er dette noe dere anbefaler? Er det mange av turistfiskebedriftene som er Green Key sertifisert?
- Hvis det hadde kommet en sertifisering for turistfiskebedrifter, hadde dere anbefalt dette for turistfiskebedriftene?
- Hvor stor andel av de totale turistfiskebedrifter er registrert hos NHO, hvor mange av de registrerte bedriftene er medlem hos NHO?
- Utfordringer med å få bedriftene til å bli medlem?
- Er det mer eller mindre vanlig at turistfiskebedrifter er medlem hos dere enn andre bedrifter?
- Hva er holdningen til å bli medlem hos dere fra turistfiskeribedrifter?

